

Eseménytár
a 2001. év zsidó vonatkozású krónikája

január hónap

január 1.

Az Új Élet 2001. január 1-jei számának címlapján Mazsihisz megismételte ugyanazt a felhívást, amelyben a 2001. évi népszámlálás vallásra vonatkozó, nem kötelező kérdésblokkjának megválaszolására buzdított. Kiemelte, hogy a hitközség aggályosnak tartja az állampolgárok bármilyen jellegű vallás szerinti nyilvántartását. A Mazsihisz a felmérés eredményét nem tudja elfogadni tudományos adatként sem. A Szombat 2001/2. száma tematikus összeállítást közölt „A népszámlálás és a zsidóság” címmel. A szerkesztőség Erős Ferenc szociálpszichológus, Kovács András szociológus, Gereben Ágnes és Kende Péter történészek véleményét kérdezte (3-7. p.). A lap „A hódmezővásárhelyi hitközség múltja és jelene” címmel közölt publikációt Vanderstein Noémi és Szigeti János (5. p.).

január 3.

A svéd Svenska Dagbladet című napilapban megjelent cikk szerint bizonyítékok vannak arra, hogy a szovjetek orosz foglyokra cserélték volna ki Raoul Wallenberg svéd diplomatát, ám a svéd hatóságok cáfolták a hírt. A 2001. január 12-én Stockholmban kiadott 362 oldalas dokumentum szerint Moszkva nem szolgált elegendő bizonyítékkal arra, hogy Wallenberget 1947. július 17-én kivégezték. A szovjet-orosz vegyes bizottság nem adott ki közös közleményt a Wallenberg-vizsgálat eredményéről. A svéd kormány nevében viszont Göran Persson kormányfő bocsánatot kért a Wallenberg családtól, amiért a svéd kormány nem követett el mindent Wallenberg felkutatására.

január 5.

Az Élet és Irodalom 2001. január 5-én megjelent száma közölte Papp László Tamás tanulmányát „Retusált történelem – a Fidesz-kormány historizáló szemléletéről” címmel (3. p.). Az írás Tisza István egykori miniszterelnök és Ravasz László református püspök szobrának kormányzati felállítása kapcsán, valamint a nevezettek történelmi újraértékelésében élenjáró történészek - Tőkéczi László és Schmidt Mária - állásfoglalásai nyomán mutatja be az „udvari antiszemitizmus” lappangó kormányzati támogatását. A Ravasz László halálának 25 évfordulója állított szobrát Semjén Zsolt helyettes államtitkár, Tisza Istvánét Orbán Viktor miniszterelnök avatta fel.

január 6.

A Mazsike Garay utcai klubjának vendége Gereben Ágnes volt, akivel Gadó János beszélgetett az „Antiszemitizmus a Szovjetunióban” címmel megjelent legújabb könyvéről.

január 11.

A Mazsike és a Bálint Zsidó Közösségi Ház közös programja keretében a „Festészetet kedvelők köre” meglátogatta Gábor Áron festőművészt műtermében.

január 13.

A Pro Renovanda Hungariae Alapítvány Pázmány Péter díját kapta Schőner Alfréd, az Or-Zse rektora. A kitüntetést a Professzorok Házában Glatz Ferenc, az alapítvány kuratóriumának elnöke adta át.

január 17.

1. A MIÉP per-újrafelvételi kérelmet nyújtott be a legfőbb ügyészhez az 1946-ban háborús bűnösként kivégzett Bárdossy László egykori miniszterelnök perében. A Mazsihisz nyílt levélben

fejzte ki tiltakozását a MIÉP akciója miatt. Az Új Élet 2001. február 1-i számában tette közzé a Maesz tiltakozását a MIÉP rehabilitációs javaslata ellen (5. p.).

2. A Deák téri evangélikus templomban Domokos István „Szól a kakas már” címmel tartott előadást magyar-zsidó költőkről a Keresztény - Zsidó Társaság szervezésében.

január 18.

1. Az amerikai külügyminisztérium épületében Stuart Eisenstadt amerikai pénzügyminisztériumi államtitkár, Edward Fagan New York-i ügyvéd és Ernst Sucharipa, az osztrák kormány megbízottja aláírták azt az egyezményt, amely a holocaust áldozatok osztrák részről történő kárpótlását renndezi. Ennek értelmében az osztrák kormány által korábban már megígért 150 millió dolláron felül az osztrák vállalatok további 210 millió dollárt fizettek be a közös kárpótlási alapba. Ezzel a holocaust túlélők 7000 dollárt kaphattak fejenként. Ráadásul az osztrák kormány ígéretet tett a zsidó temetők helyreállításának támogatására, az elrabort műkincsek visszaszolgáltatásának felgyorsítására, valamint a háború előtt Bécsben működött sportlétesítmény, a Hakoakh újra indítására. Mintegy 25 millió dollárt szántak a be nem váltott biztosítási kötvénnyel rendelkezők kárpótlására. Bécsben Michael Haupt főpolgármester januárban bejelentette, hogy a főváros valamennyi bécsi zsidótemető gondozását vállalja. Ezek a feladatok részét képezik annak a 6 milliárd schillinges előirányzatnak, amelyet a kényszermunkások kártalanítására korábban megszavazott az osztrák kormány. Fagan ígéretet kapott arra, hogy a mintegy 20 ezer magyarországi igényjogosult is kárpótlásban részesül. A ZSVK ügyvezető igazgatója, Elan Steinberg kijelentette, hogy a szervezet ragaszkodik ahhoz, hogy az osztrák kormány kérjen bocsánatot a népirtásért. Egyezsége jutott a francia kormány is a Vichy-kormány idején Franciaországban zárolt számlák ügyében. A megállapodás értelmében a mintegy 64 ezer számlatulajdonos egy 50 millió dolláros számláról kapta meg a már elismert követeléseiket. A számlát folyamatosan feltöltötték, amikor az a felére apadt. Ezen felül 22,5 millió dolláros alapot hoztak létre azoknak az igénylőknek, akik bizonyítani nem tudták ugyan, hogy valaha rendelkeztek számlával, de állításuk hihetőnek tűnt. Bill Clinton amerikai elnök mandátumának lejárta előtti utolsó napokban terjesztette elő összegző jelentését az a bizottság, amely az Egyesült Államokban lévő holocaust javakkal, illetve az USA kártérítési kötelezettségének teljesítésével foglalkozott. A két évig tartó vizsgálat során megállapították, hogy a háború alatt a németektől lefoglalt holocaust javak befagyasztása sok esetben azt is jelentette, hogy a zsidók sem juthattak hozzá jogos tulajdonukhoz. Áprilistól az amerikai bíróságok már abban a szellemben ítélték az Ausztria elleni perekben, hogy létrejött a „Megbékélési Alap”, a kárpótlást már abból folyósított, amint az összes Ausztriával szembeni kárpótlási-per lezárult.

2. A budapesti gettó felszabadulásának 56. évfordulóján a Dohány utcai templomban tartott megemlékezésen a hitközség vezetőin kívül részt vett Mádl Ferenc köztársasági elnök, Peter Tufo amerikai nagykövet, Balog Zoltán, a kormányfő vallásügyi főtanácsadója, Karl-Josef Rauber pápai nuncius, Demszky Gábor főpolgármester, Kovács László, az MSZP elnöke, Frenkl Róbert evangélikus országos felügyelő. Pintér Sándor belügyminiszter ebből az alkalomból „Bátorságért” érdemjelet adott át a Yad Vasem Egyesület 20 kitüntetettjének. Az átadáson a Mazsihisz vezetőin kívül megjelent Shorer Várnai Judith izraeli nagykövet is.

3. Az RS9 Stúdióban Vladimír Zeév Jabotinsky műveiből mutattak be összeállítást Dávid király jó utóda címmel. A feldolgozást a Mazsók támogatásával Ambrus Katalin, Bassa László és Garai Róbert készítette.

január 20.

Szabó István hat Oscar-díjra jelölt, „A napfény íze” című filmjéről rendezett kerekasztal-beszélgetést a Mazsike, és a Szombat szerkesztősége. A Garay utcai Klub rendezvényére meghívott vendégek voltak: Debreczeni József, György Péter, Haraszi Miklós, Novák Attila, Szántó T. Gábor, Heller Ágnes és Vitányi Iván. A filmet az HBO 2001. január 21-től vetítette. A Szombat folyóirat 2000. évi verspályázatának ünnepélyes eredményhirdetését is ezen az estén tartották.

január 23.

Franciaország budapesti nagykövetének, Paul Poudade-nek emlékéremmel köszönte meg a Magyar Auschwitz Alapítvány azt a 128 millió forintos támogatást, amellyel kormánya a Páva utcában létesítendő könyvtár és dokumentációs központ működéséhez járul hozzá. A támogatást az intézmény informatikai fejlesztésére és audiovizuális berendezések vásárlására használták fel. A Páva utcai templom rekonstrukciója legkorábban 2001. második felében kezdődik, a beruházás vélhetően 2003-ban fejeződik be.

január 24.

Szerződés jött létre a Mazsók és az „Oszták Megbékélési Alap” között az Ausztriában egykor kényszer-, és rabszolgamunkát végző magyarországi zsidók kártérítésének feltételeiről. A szerződést a két szervezet főtitkára, dr. Richard Wotova és Sebes Gábor írták alá.

január 25.

1. Budapestre is megérkezett az orosz-svéd történész vegyes bizottság Wallenberg-jelentése.
2. A Mazsihisz kezdeményezésére két éve indított eljárásban a rendőrség Szervezett Bűnözés Elleni Igazgatósága elkészítette a vádemelési javaslatot. „A Cion bölcseinek jegyzőkönyvei” című kiadvány 1999 februárjában több mint ötezer példányban került boltokba. A nyomozás eredményeként a vádemelési javaslatot hét személy, köztük Mónus Áron ellen nyújtottak be a gyűlöletkeltésre alkalmas kiadvány terjesztése miatt.

január 27.

1. Az Oneg Sabbath Klubban (Szinva u. 1.) a budapesti gettó felszabadulásának 56 évfordulója alkalmából irodalmi estet rendeztek „Karinthy Frigyesztől Heltai Jenőig - Zsidó írók és költők a zsidótörvények és a holocaust árnyékában” címmel. Közreműködött a MAROM Kórus és Keres Emil színművész.
2. A Budai Micve Klubban Benda Iván fotóművész kiállítása nyílt meg „Izrael arcai” címmel.
3. Európában számos helyen emlékeztek meg az auschwitz koncentrációs tábor felszabadulásának évfordulójáról. Nagy-Britanniában és Olaszországban az idén tartották meg először rendeztek megemlékezéseket. Berlinben a tervezett holocaust emlékmű helyszíne volt a németországi megemlékezések központja. Gyűlések voltak Lipcsében, Potsdamban, Grevensmülenben is. A svédek a stockholmi zsinagógában emlékeztek, ahol megjelent Göran Persson miniszterelnök is.

január 29.

87 éves korában meghalt Szepesi Hugó, a Károli Gáspár téri gyülekezet vezetője. A Kozma utcai temetőben Schőner Alfréd, Zoltai Gusztáv, Verő Tamás és Kálmán Tamás búcsúztatták.

Madeline Albright leköszönő amerikai külügyminiszter január végi magyarországi látogatása során találkozott a Mazsihisz vezetőivel, megtekintette a Dohány utcai zsinagógát és az Emmanuel Emlékfát is.

Januárban a Fővárosi Főügyészség nyomozást indított a Gere Testvérek Bt ellen. A nyomozás Kolosváry-Borcsa Mihály: „A zsidókérdés magyarországi irodalma” című, az 1999-ben reprintben kiadott fasiszta kiadványa megjelentetése miatt, valamint Szálasi Ferenc műveinek közlése miatt folyt. „A nemzetvezető művei” sorozatban első kötetként 2000-ben jelent meg a „Hungarizmus 1. A Cél” című Szálasi iromány.

Januárban ünnepelte fennállásának tizedik évfordulóját a Joint által 1991-ben alapított Magyarországi Zsidó Szociális Segélyalapítvány. A szervezethez 2001-ben 18 főfoglalkozású, 40 részfoglalkozású munkatárs, valamint 170 önkéntes tartozott. Talyigás Katalin, a szervezet főtitkára az Új Élet 2001. január 1-i számában számolt be a szervezet segélynyújtó programjairól. Kitért a Bp. I. Fő u. 52-ben működtetett varrodára, az időseket segélyező „Eszter programra”, valamint a Shoah

Vizuális Történelmi Alapítvánnyal folyó együttműködésre a „Párbeszéd a toleranciáért” program keretében.

A Füst Milán Szellemi Páholy második összejövetelét 2001 januárjában rendezték meg. A vendégek a társadalom zsidósággal kapcsolatos problémáiról beszélgettek. A meghívottak - Görgey Gábor író, Lengyel László politológus, Ungváry Krisztián történész, Szabó Iván egykori pénzügyminiszter és Mécs Imre parlamenti képviselő – beszélgetéséből részleteket közölt a Remény 2001/2. száma.

A Wesselényi u. 19-ben kéthetenként szombaton este „Kabbala és zene” címmel Shlomo Sherman rabbi tart előadást a Chábád Lubavics szervezésében.

„Az Utódok reménysége” című zsidó vallási műsor a Budai Micve Klubot és a Frankel Leó utcai hitközséget mutatta be.

A zágrábi zsinagóga újjáépítésére adott jótékony célú kántorkoncerten fellépett Fekete László budapesti főkántor is.

A „Szegedi Közéleti Kávéház” vendége a helyi hitközség vezetősége volt a Royal Szálló különtermében, ahol több mint százan voltak kíváncsiak a szegedi zsidóság sorsára a XX. században. A kérdésekre Lednitzky András elnök és Markovics Zsolt rabbi válaszolt. A hitközség lapja, a Diósi István által szerkesztett „Zeitung” már 8. számához érkezett.

A budai Maros utcai „Bíró Dániel Kórházban” valamint az Alma utcai ortodox Szeretetotthonban történt nyilas vérengzés 585 áldozatára emlékeztek a túlélők. Együttal ellátgattak a Csörsz utcai és a Gránátos utcai ortodox zsidótemetőkhöz is. Itt Fixler Herman főrabbi és Kesztenbaum Ariel főkántor vezette az emlékező szertartást.

Az Eszmélet 2001/Januári (48.) számában Tamás Gáspár Miklós tanulmánya „A posztfasizmusról” címmel, Allan Borowski „Vendégmunkások Izraelben” címmel írt tanulmányt.

A Szombat 2001/Januári számában jelent meg Gadó János interjúja Tatár Györggyel „A nyugati kultúrából nem lehet kioperálni a gyűlöletet” címmel (20-22. p.). Ugyanebben a számban olvasható Koltai Tamás tanulmánya „A velencei zsidó - Shakespeare „A velencei kalmárja az újabb kori magyar színpadon” címmel (25-31. p.). A tanulmány az 1999 decemberében rendezett „Zsidó sorsok magyar színpadon” konferencián elhangzott előadás szerkesztett változata. Novák Attila Göndör Frigyes „Glamour” című filmjéről írt tanulmányt (31-32. p.).

A Jel című folyóirat 2001/Januári számában jelent meg Joseph Ratzinger bíboros cikke az Osservatore Romanóban 2000. december 29-én közölt cikke nyomán „Ábrahám öröksége, karácsony ajándéka” címmel (5-6. p.).

A Vigília 2001/Januári számában Pelle János tanulmánya jelent meg „A katolikus egyház és a zsidótörvények” címmel.

február hónap

február 2.

A Fészek Klubban Bitó László „Apák és fiúk” című könyvéről beszélgetett Janikovszky Éva, Koltai János, Szigethy András, Vekerdy Tamás és Viczián Ottó. Az est házigazdája Havas Judit volt.

február 3.

A Trafóban az izraeli Sheketak együttes lépett fel táncos produkciójával, amely a balettól a breakig ölelte fel a táncművészet műfajait.

február 4.

Margo Ben Zvi izraeli képzőművész kiállítása nyílt meg a Bálint Zsidó Közösségi Házban.

február 8.

1. Heller Ágnes tartott előadást a Bálint Zsidó Közösségi Házban „Kereszténység és zsidóság ma” címmel.

2. A Szépművészeti Múzeum Baráti Köre és a Mazsike Festészetet Kedvelők Köre megismerkedett egymás tevékenységével. A Múzeumban folyó projekteket Simongáti Eszter ügyvezető igazgató ismertette.

február 10.

1. A Bálint Zsidó Közösségi Ház vendége volt Jancsó Miklós filmrendező, akivel Dési János beszélgetett.

2. A Mazsike Klub vendége Markó Iván táncművész volt.

február 12.

1. Az egykori németországi kényszermunkások 5 milliárd márkás kártérítési alapjából még mindig hiányzik 1,4 milliárd a vonakodó cégek miatt – jelentette be a kárpótlási alapítvány szóvivője Berlinben.

2. A Maesz, a Nüb, a Muszoe és a Magyar Auschwitz Alapítvány a Vízfogónál rendezett megemlékezést a Dunába lőtt mártírok emlékművénél (XIII. Népfürdő u.). A főváros felszabadulásának 56. évfordulója alkalmából beszédet mondott Schiffer János főpolgármester-helyettes és Hanti Vilmos a Maesz ügyvezető elnöke.

február 13.

Civil szervezetek rendeztek megemlékezést a Várszínház előtti téren a főváros felszabadulásának 56. évfordulóján. A demonstrációval már második éve sikerült megakadályozni, hogy szélsőjobboldali szervezetek a főváros szívében rendezzenek náci megemlékezéseket. Az ünnepségen való részvételre a zsidó szervezetek is mozgósítottak a zsidó orgánumban. Az ünnepségen részt vett Demszky Gábor, Budapest főpolgármestere, Schiffer János főpolgármester-helyettes, és Kovács László, az MSZP elnöke is. Beszédet mondott Timár György kisgazda képviselő, Ormos Mária történész, Tamás Gáspár Miklós filozófus, Vitányi Iván szocialista képviselő és Hanti Miklós, a Maesz ügyvezetője. A „Magyar Hírlap” 2001. február 26-i számában Duzsa Erika cikke foglalkozott a hazai hungarista mozgalommal „Merre vonul a hazai hungarista mozgalom? - A szakemberek nem akarnak komolyan foglalkozni velük, mert jelentéktelennek tartják őket” címmel (9. p.).

február 15.

A Kozma utcai zsidótemetőben és a VI. Dessewffy utcai zsinagógában emlékezett a Mechon Simon Alapítvány Pest-Buda első főabbija, Simon Oppenheimer halálának 150. évfordulójára.

február 15-19.

Brüsszelben tartotta kongresszusát a Nemzetközi Zsidó Ifjúsági Szervezet (WUJS)

február 16.

Az OR-ZSE templomának vendége Várnai Shorer Judit izraeli, és Hóvári János magyar nagykövet volt.

február 17.

A Budai Micve Klubban Babits Antal történész mutatta be Georges Vajda „Kutatások a filozófiáról és a kabbaláról a középkori zsidó gondolkodásban” című könyvét.

február 18.

1. A Budai Micve Clubban (II. Frankel Leó u. 49.) Vladimír Zeev Jabotinsky születésének 120, és halálának 60 éves jubileumáról emlékeztek. Litván Péter rendezésében bemutatták „A XXI. század, avagy 5762 - Vladimír Zeev Jabotinsky üzenete a világ zsidóságához” című monodrámáját. Jabotinsky szerepében Garai Péter lépett fel, a drámát Ambrus Katalin és Bassa László fordította. (A darabot egyébként 2000 őszén és 2001 tavaszán egy-egy alkalommal játszották az R.S.9 Stúdió Színházban is.) Az előadás után Haraszi Györggyel és Tatár Györggyel beszélgetett Simonyi Péter. Bevezetőt mondott Várnai-Shorer Judit izraeli nagykövet. Jabotinskyról és a zsinagógabeli előadásról Róbert Péter írt elemzést a „Budai Sófár” 2001/áprilisi számában (4. p.)

2. A Magyar Televízió M1 csatornáján bemutatták a Zsidó Nyári Fesztivál nyitókoncertjének felvételét „Három tenor - három kántor” címmel.

február 18-21.

„Holocaust és állampolgári felelősség” címmel nemzetközi oktatási fórumot rendezett a „Hannah Arendt Egyesület” a Goethe Intézetben (VI. Andrásy u. 24.) és az Európai Ifjúsági Központban (II. Zivatar u. 1-3.). A konferencia megrendezését támogatta az Oktatási Minisztérium, a Neumann Alapítvány, az Osztrák Kulturális Intézet, Kanada, a Holland Királyság és Izrael nagykövetségei, a „Párbeszéd a toleranciáért” program, a Soá Alapítvány, a Lauder Közösségi Iskola Judaisztikai Diák Kutatócsoportja, a MangóMűhely. A konferencia anyagából kötet készült „Holocaustoktatás és nevelés” címmel. A kötet megjelenését a Soá Alapítvány és a Holland Királyság Követsége támogatta. Az elhangzott előadások: Beró László „Szemtől szemben a történelmi önmagunkkal” program Magyarországon; Olti Ferenc „Zsidó jövőkép és együttélés-politika a millennium után”; Borbélyné Nagy Éva „Az Emberi jogok oktatása”; Mohácsi Andrea „Roma kultúra oktatás az általános iskolában”; Szita Szabolcs „A Holocaust Dokumentációs Központ”; László Klára „Túlélők és magyarok párbeszéde”; Illy Luca „Túlélő interjúk”; Julie Chaitin (Tel Aviv University) „Hol állok én? Izraeli és német szembesülés a holocausttal”; Regina Wyrwoll (Goethe Institut, Németország) „Holocaustoktatás Németországban”; Chirter Mattsson: (Kulturális Minisztérium, Svédország) „Holocaust - a svéd modell”; Jan Munk(Terezin Memorial) „Oktatási programok a Terezin Memorial közreműködésével”; Matthias Heyl (Német Holocaust Oktatási Központ) „Holocaust társadalma”; Chava Baruch (Yad Vasem) „Mindennapi élet a varsói gettóban”; Helene Lipowsky (Németország) „A helyi emlékek feltárása – példa a történelmi emlékezet kialakítására”; Petra Mumme(Németország, Fritz Bauer Institut) „Konfrontáció - pedagógiai megközelítés a holocaust történetének és következményeinek feltárására”; Allan Seigel (School of Arts Institute of Chicago, USA) „Videó és a holocaust feldolgozásakor alkalmazandó pedagógiai eszközök”; Bev Mayer-Zemo (Facing History and Ourselves Foundation, USA): „Tapasztalati és egészséges megközelítés a Holocaust és az állampolgári jogok oktatásában. Miért szükségesek ezek a módszerek?” A konferenciához kapcsolódóan 2001. február 20-án az MTA Történettudományi Intézetében mutatták be Fejtő Ferenc: „Magyarok és zsidók” című kötetét. A szerző ebből az alkalomból tartott előadásának szövege megjelent az Élet és Irodalom 2001. március 2-i számának 15-16. oldalán „Gondolatok a magyarokról és a magyar zsidókról” címmel. A konferencia kerekasztal beszélgetéssel zárult, ahol a magyarság és a zsidóság párbeszédéről többek között Szántó T. Gábor főszerkesztő, Kende Péter történész, Kertész Imre író, Fejtő Ferenc író, Kovács Mónika, a „Hannah Arendt Egyesület” elnöke és Wolfgang Meissner, a budapesti Goethe Intézet vezetője mondták el véleményüket. A kerekasztal-beszélgetés szerkesztett szövege megjelent a Szombat című folyóirat 2002/januári számában (25-28. p.).

február 19-23.

A Károli Gáspár Református Egyetem Bölcsészettudományi Karán „The Archaeology of the City in Ancient Israel” címmel előadás sorozatot indított Zeev Herzog, a Tel-Aviv-i Egyetem professzora.

február 21.

1. Az Andrássy u. 23. ÖkoCentrumban „In memoriam Dávid Krausz” címmel az izraeli nagykövetség és a Mzsike közös megemlékezést tartott. A néhai magyarországi nagykövetre Boross Péter, Göncz Árpád és Horn Gyula emlékezett. A rendezvényen részt vett Feldmájer Péter és Judith Várnai-Shorer is. A vendégek között helyet foglalt Krausz özvegye, lánya és fia, valamint Pintér Sándor belügyminiszter, Mécs Imre és Suchman Tamás országgyűlési képviselők, Pungor Ernő akadémikus, Schweitzer József és Kardos Péter főrabbi. Fellépett a Liszt Ferenc Kamarazenekar Rolla János vezetésével.

2. Tatár György filozófus „Arik, Izrael királya” címmel jelentetett meg tanulmányt az arab-izraeli viszonyról az Élet és Irodalom 2001. február 21-i számában a harmadik oldalon. A cikkhez Márton László szolt hozzá „Arik király új ruhája” címmel az ÉS 2001. március 16-i számának 14. oldalán.

február 22.

A Mzsike Festészetet Kedvelők Köre a Ludwig Múzeumba látogatott el. A kiállítást Szipőcs Krisztina művészettörténész mutatta be.

február 23.

1. Az Or-ZSe templomának vendége Gergely Ágnes író volt.
2. Szegő György a Népszabadság 2001. február 23-i számának 28. oldalán közölt visszaemlékezést Kármán Géza és Ullmann Gyula építészekről „A szecesszió elfeledett építészpárosa” címmel. A két építész a főváros elitjének bérházait, villáit tervezte.

február 24.

A „Népszabadság” 2001. február 24-i számának „Hétvége” mellékletében Dunai Péter foglalta össze azt a németországi vitát, amely Norman Finkelstein, a New York-i városi egyetem tanára, és Peter Novick chicagói történész a „holocaustiparral” foglalkozó könyvei kapcsán robbant ki „Egy áldozat gyermeke mondja ... - A "holocaustipar" ellentmondásos vitája Németországban” címmel (23. p.). A vita a Der Tagesspiegel-ben indult, s az európai kárpótlási folyamat kapcsán felveti a zsidó szervezetek felelősségét abban, hogy vannak, akik visszaélnék a holocaust emlékezettel. Megteremtik a "holocaustipart", és pénzt keresnek rajta. A vitát Norman G. Finkelstein „The Holocaust Industry. Reflections on the exploitation of Jewish suffering” című, a londoni Verso Kiadónál 2000-ban megjelent 150 oldalas könyve, és Peter Novick: „The Holocaust in American Life” című, 1999-ben New Yorkban kiadott könyve váltotta ki. Tina Mendelssohn „Holocaustipar” címmel forgatott dokumentumfilmje is a kárpótlás és a Holocaust amerikanizálására utal. A dokumentumfilmet egyébként a német közszolgálati ZDF televízió levette a már összeállított műsoráról, helyette az alacsonyabb nézettségű SFB rétegcsatornán vetítették a témához kapcsolódó történészvitával együtt. Az Eszmélet 2001/49. számában Krausz Tamás közölt tanulmányt „A Holocaust-ipar” címmel (165-178. p.), melyben a holocaust, és a kárpótlási folyamat, mint politikai, illetve médiatéma magyarországi "pályafutását" is elemzi. Ugyanitt jelent meg Baráth Katalin fordításában Norman Finkelstein könyve utolsó fejezetének részlete „A Holocaust-ipar (következtetések)” címmel (159-164. p.). Krausz Tamás „A Finkelstein-ügy” címen jelentett meg írást a Népszabadság 2001. május 9-i számának 15. oldalán.

február 25.

A Frankel Leó utcai templomban zsidó kórustalálkozót tartottak. A találkozón a Goldmark kórus mellett fellépett a nemrég alakult „Kol Zácháv” kórus Frank Zoltán karnagy vezetésével, és a „Shomer” kórus Rév Kata kórusvezető vezetésével. A találkozóról a Duna Televízió felvételt készített, s a „Halljad, Izrael!” vallási műsor 2001. március 26-i adásában levetített.

február 26.

1. A Bálint Zsidó Közösségi Ház Orvos Klubjának vendége volt Schweitzer József főrabbi és dr. Réthelyi Miklós orvos professzor. A vendégekkel Donáth László evangélikus lelkész beszélgetett „Orvoslás a Bibliában” címmel.

2. 86 éves korában halt meg G. Dénes György /Zsüti/ zeneszerző, eredeti nevén Guttmann Dénes. A Kozma utcai temetőben Schweitzer József főrabbi és Jancsó Miklós búcsúztatta. Posztumusz Kossuth-díját 2001. március 15-én a Parlamentben, Fényes Szabolcs-díját pedig 2001. április 25-én a Fészek Klubban felesége vette át.

február 27.

1. A Bálint Ház „Margoliesz” színtársulata bemutatta Szomory Dezső „Péntek este”, és Bertold Brecht „Rettegés és ínség a Harmadik Birodalomban” című darabjának részleteit.

2. A „Magyar Hírlap” 2001. február 27-i számának 4. oldalán Kertész Péter készített portrét Szénási Jonathán Sándor kápolnásnyéki református lelkészről, aki tíz éve szervez vallásközi tábort.

3. A cseh kormány nevében Pavel Rychetsky miniszterelnök-helyettes jelentette be, hogy a kormány kárpótolni kívánja a háború alatt bujkálni kényszerülő zsidókat.

4. A varsói Zsidó Színházban a „Harmadik Birodalom áldozatainak képviselői” jelképes gyűjtést rendeztek az egykori kényszermunkások kárpótlását szolgáló alap javára. Az összegyűjtött zlotykkal a lengyel áldozatok a német vállalatok alapjához járultak hozzá. Az akcióval arra kívánták felhívni a figyelmet, hogy ha a német vállalatok még sokáig húzódoznak az 5 milliárd márkás alap feltöltésével, a túlélők magas kora miatt lehet, hogy feleslegessé válik az alap. Lengyelországban még mintegy másfél millió egykori kényszer-, és rabmunkás él.

Februártól az Or-Zse tanárai és hallgatói a péntek esti istentiszteleteiket a Páva utcai körzetben tartották.

A Mazsihisz székházában köszöntötték Seifert Gézőt, a MIOK egykori főtitkárát 80. születésnapján.

Szabó Zoltánnak, a VII. kerület /Erzsébetváros/ polgármesterének adott át emlékérmét Zoltai Gusztáv ügyvezető igazgató a Zsidó Nyári Fesztivál lebonyolításához adott segítség elismeréséül.

Február közepén nyílt meg Géczy Ádám Ausztráliában élő, magyar származású képzőművész, író kiállítása a Trafó Kortárs Művészetek Házában (IX. Liliom u. 41.) „Tündérmesék a múlt századból” címmel. A képzőművészről, a kiállításról és az ezek kapcsán felmerülő reflexióiról Babarczy Eszter írt „Tündéri árnyak” címmel a Népszabadság 2001. február 24-i számának „Hétvége” mellékletében (22. p.).

Februárban jelentette be a Mechon Simon Alapítvány nevében Salomon Berkowitz, hogy az alapítvány megvásárolja, és felújítja a mezőhegyesi zsidótemetőt, valamint résztulajdont szerezne a Pászka Kft-ben.

Február végén kezdték forgatni a Giorgio Perlasca életéről készülő olasz – francia - magyar kooperációs filmet, melynek rendezője Alberto Negrin.

A Múzeumi Hírlevél 2001/februári számában Sárközy Gabriella bemutatta a Magyar Zsidó Múzeumot és Levéltárat.

A Keresztény - Zsidó Társaság elnökségének ünnepi ülését Szegeden Tordai Péter Mazsihisz elnök nyitotta meg. Beszédében II. János Pál „A harmadik évezred küszöbén” kezdetű apostoli levelét elemezte. Máté Tóth András, a JATE vallástörténeti professzora a „Nostra Aetate” enciklika aktualitásáról beszélt. Benyik György katolikus teológiai professzor „A zsidó Jézus” címmel, Szécsi

József főtitkár pedig a „Pannonhalmi Soa - konferencia tanulságairól” tartott előadást. Zárszót Markovitz Zsolt rabbi mondott.

A Szombat 2001/februári számában jelent meg Novák Attila tanulmánya „A befejezetlen előtörténet - Az Agudat Jisrael Magyarország (1918-1940)” címmel (24-29. p.)

A Confessio 2001/2. számában Benczúr Zsuzsanna cikke jelent meg Zsindelyné Tüdős Kláráról „A református, hívő asszony” címmel (81-86. p.)

március hónap

március 1.

1. „Az Utódok reménysége” című vallási televíziós műsor a Thököly úti zsinagógát és hitközséget mutatta be.

2. Az év elején elkezdték a Pécsi zsinagóga felújítását. A pécsi hitközség történetét, jelenét az Új Élet 2001. március 1-i számában mutatta be Kaufmann Pál hitközségi elnök (1. p.).

március 3.

A Mazsike Társasági Körének vendége Popper Péter pszichológus volt, akivel Garai Péter beszélgetett az „Út tükrökön át” címmel megjelent új könyvéről.

március 4.

A Bálint Zsidó Közösségi Házban Lisl Ponger fotóművész kiállítása nyílt meg „A múlt képei Bécsben” címmel régi zsidó otthonokról.

március 5.

Az MTA Történettudományi Intézetében (Úri u. 51-53.) rendezték meg Gyurgyák János „A zsidókérdés Magyarországon - Eszmetörténeti tanulmány” című kéziratának szakmai vitáját. A felkért hozzászólók Bence György, Gyáni Gábor, Kósa László, Kovács András, Lackó Miklós, Schlett István, Tőkéczy László és Vajda Mihály voltak.

március 6.

1. A Magyar Tudományos Akadémián mutatták be Szita Szabolcs „Magyarok az SS ausztriai lágerbirodalmában” című monográfiáját. A kiadvány a Magyar Auschwitz Alapítvány és Dokumentációs Központ, valamint a Nyugat-magyarországi Egyetem kutatási programjában készült a Mazsökök anyagi támogatásával. A könyvet Ormos Mária történész professor méltatta, a témához hozzászólott Martin Pammer, az Osztrák Köztársaság követségének követtanácsosa is.

2. Kertész Imre „Európainak lenni a XXI. században” címmel tartott előadást Madridban abból az alkalomból, hogy ismét megjelent a „Sorstalanság” spanyol kiadása. A „Kaddis egy meg nem született gyermekért”, és „A holocaust, mint kultúra” korábban már szintén megjelent spanyolul.

3. A Bálint Zsidó Közösségi Házban az „Üzletemberek Klubjának” vendége Kraft Péter turisztikai főtanácsadó volt.

március 8.

A Chabad Lubavics Egyesült és a Pesti Jesiva a Goldmark teremben szervezett „Purim Party”-t.

március 9.

1. Az Or-Zse-n a kiddus után Máté László egyetemi tanár tartott előadást Richtmann Mózesről, az egykori zsidó tanítóképző vallásánáráról.

2. A Fővárosi Bíróság döntésével megrovásban részesítette Zoltai Gusztávot, a Mazsihisz elnökét, és Kertész Pétert, a szervezet egykori szóvivőjét abban a perben, amelyet Mónus Áron rágalmozás címén indított még 1994-ben. A Mazsihisz akkor nyilvánosságra hozott nyilatkozatában úgy foglalt állást, hogy az „Összeesküvés: A nietzschei birodalom – A szabadkőműves bűnszövetség” című könyvében kifejtett véleményével Mónus kimerítette a bűncselekmény fogalmát.

március 10.

1. Az UJS purimi bált rendezett a XIII. Dagály utca 15/a-ban.
2. A Mazsike vendége a Szochnut iroda vezetője, Eliezer Gilád volt, akivel Gadó János beszélgetett az izraeli választások utáni helyzetről.
3. A szélsőjobboldal történelmi rehabilitációjának várható politikai következményeiről beszélgettek az Oneg Sabbat Klubban Csapody Csaba MDF-es, Donáth László MSZP-s és Pető Iván SZDSZ-es képviselők.

március 3-12.

Az Örökmozgó Filmmúzeumban (VII. Erzsébet krt. 39.) Izraeli filmhetet rendezett az izraeli nagykövetség és a Magyar Nemzeti Filmarchívum. A filmhéten hat játékfilmet - Széderesti Iáz (1995, R: S. Zahrin); Városi kapcsolatok (1998, R: J. Sagalle); Nyugati szemmel (1996, R: J. Pitchadze); Szent Klára (1996, R: A. Folman); Kadosh, Szentföldi dibuk (1997, R: Y. Somer) -, és 12 főiskolás rövidfilmet vetítettek le. A megnyitó díszvendége Gila Almagor színművésznő volt.

március 11.

1. A Magyar Országgyűlésben emlékülésen emlékeztek meg Esterházy János születésének 100. évfordulójáról. Emlékbeszédet mondott Mádl Ferenc köztársasági elnök, valamint Szabó Tibor, a Határon Túli Magyarok Hivatalának vezetője. Az emlékülésen megjelent Esterházy Alice, az ünnepelt lánya is. Az emlékülés előtt Yad Vasem Intézet magyarországi képviseletének vezetője, Lazarovits Ernő bejelentette, hogy Esterházy Jánost valószínűleg felterjesztik posztumusz Igaz Ember kitüntetésre.
2. A Belvárosi Pedagógiai Szolgáltató Központban Szita Szabolcs történész mutatta be a „Tények, adatok a cigányok második világháborús üldöztetésének tanintézeti feldolgozásához” című tankönyvet. A kötet a PHARE demokrácia programja keretében készült el. A cigány holocaustról dokumentumfilmet is forgattak „Pharajmos” címmel, melyet szintén bemutattak a rendezvényen.
3. A Dohány utcai templomkörzet a Goldmark teremben tartotta Purimi ünnepségét.

március 12.

New Yorkban „Elárult állampolgárok” címmel a magyarországi munkaszolgálatról rendeztek kiállítást a „Zsidó Örökség Múzeumában”. A tárlat alapja egy Sydneyben bemutatott kiállítás volt, ezt egészítették ki a rendezők. A megnyitón ott volt Gerő András történész, és Randolph R. Brahm professzor is.

március 14.

A Maesz küldöttterkezetén elnökké Hanti Miklóst, az elnökség tagjává Vándorné Sugár Klárát és Kéri Zoltánt, alelnökké Vándorné Sugár Klárát és Szenes Ivánt választották. A tanácsadó testület munkáját Jancsó Miklós filmrendező és Vitányi Iván szociológus irányította társelnökként.

március 15.

Az Új Élet 2001. március 15-én megjelent számában Deutsch Gábor írt cikket „A negyedik út – chászidizmus” címmel. (1. p.)

március 16.

Az Or-Zze-n a kiddus után Heller Ágnes egyetemi tanár tartott előadást „A zsidó filozófia jelentősége korunkban” címmel.

március 17.

1. A Magyar Hírlap 2001. március 21-i számának „Ahogy tetszik” mellékletében Rózsa T. Endre interjúja jelent meg Fejtő Ferencsel „Magyar és zsidó szerelmi történet?” címmel (1. p.)
2. A Szépművészeti Múzeumban Nemzetközi Zsidó Bált rendeztek.

március 18.

A Bálint Zsidó Közösségi Ház vendége volt Fischer Iván, a Budapesti Fesztiválenekar főzeneigazgatója.

március 19.

1. Lemondott Lancz Tibor, a Bzsh elnöke.
2. Szocialista parlamenti képviselők a Büntető törvénykönyv módosítását kezdeményezték az igazságügyi miniszternél tiltakozásul amiatt, hogy a MIÉP Bárdossy László háborús bűnösként kivégzett miniszterelnök rehabilitálását kezdeményezte. A szocialista frakció arra kérte a kormányt, gondolja végig: indokolt-e a holocaust tagadását valamilyen módon korlátozni.
3. A Keresztény - Zsidó Társaság a Baptista Teológiai Akadémián (VI. Benczúr u. 31.) „Víz és megtisztulás a zsidó és a keresztény gondolkodásban” címmel Teológiai napot rendezett. Almási Tibor rektor „Tisztulási szertartások az intertestamentális korban, és a kereszténység két évezredében” címmel, Raj Tamás főrabbi pedig „A víz és a megtisztulás a bibliai, és a mai zsidóságban” címmel tartott előadást. Közreműködött Fekete László főkántor és a Baptista Teológia énekkara. Zársót mondott Mészáros Kálmán, a Magyar Baptista Egyház elnöke.

március 20.

1. Fehér László festőművész „Izraeli jegyzetek” című kiállítását Judith Várnai izraeli nagykövet nyitotta meg a Mérleg utcai Vadnai Galériában.
2. A Nüb ravensbrücki táborcsoportja találkozót szervezett a Mazsihisz Síp utcai székházában.

március 21.

1. A Bálint Zsidó Közösségi Házban Kabdebó Lóránt irodalomtörténész tartott előadást Radnóti Miklósról.
2. A Maesz által alapított „Radnóti Miklós díjat” először ítelték oda a rasszizmus elleni küzdelemben élenjáró személyeknek. A díjat a nemzetközi antirasszista nap alkalmából a Parlamentben adta át Szili Katalin, a parlament alelnöke Gerendás Péter előadóművésznek, Randolph L. Braham professzornak, Székely Gábor főpolgármester-helyettesnek, Verő Gábornak, Sárközi Sándornak, Újvári Lászlónak, Zalai Emilnek, Bernáth László újságírónak, Schiffer János főpolgármester-helyettesnek, Darvas Iván színművésznek, valamint Orsós Éva parlamenti képviselőnek.

március 22.

1. A Pesti Vigadóban az Israel Camerata Jerusalem lépett fel Anver Biron vezényletével.
2. A Nüb mauthauseni táborcsoportja tartott beszámolót a Mazsihisz Síp utcai székházában.

március 21-22.

Lovas István a Magyar Nemzet 2001. március 21-i, és március 22-i számában „A véralgebra bosszúja a gyűlölet ellen” címmel újabb két részes cikkben elevenítette fel azokat a nézeteit, és az általuk kiváltott vitát, amit még 1999-ben kavart. Akkor a Népszabadság 1999. március 5-én „Összehasonlító véralgebra és a holocaust” címmel megjelent írása váltott ki megbotránkozást. Lovas most „bevallotta, hogy az 1999-es cikkét egy 1996-ban megjelent amerikai tanulmánykötetből (Is the Holocaust unique – Perspectives on Comparative Genocide) ollózta össze, tehát nem illetheti az antiszemitizmus vádja. Lovas David Stannard hawaii professzor, Yehuda Bauer és Raul Hillél holocaust szakértők, és mások nézeteire hivatkozott írásában. A „leleplezésnek” szánt cikk azonban újabb vitát kavart. Az Élet és Irodalom 2001. április 6-i számában Karsai László

„Holocaust: egyediség, tények, hazugságok” (4. p.) címmel, Révész Sándor pedig „Egy plagizátor” (5. p.) című cikkében fejtette ki véleményét a „Lovas-jelenségről”. Az ÉS 2001. május 11-i számában Kenedi János „A szavahihetőség és Lovas István” címmel közölte cikksorozatának első részét /Egy vezér gyermekkorra 3-10. p./, valamint Fencsik Gábor „Lovas István amerikai periratai 1989-91.” című (10-11. p.) írása foglalkozott Lovas személyével. Kenedi cikkének folytatása a lap 2001. május 18-i, és 2001. június 15-i számában jelent meg (6-7. p.).

március 23.

1. Kaján Tibor karikatúráinak kamara-kiállítását rendezték meg a Budai Várban, a Magyar Kultúra Alapítvány Szentháromság tér 5 alatti székházában.
2. A Múosz Székházban Haraszi György történész mutatta be Pelle János „A gyűlölet vetése” című könyvét. A bemutatót követően a „Zsidó Közéleti Unió” szervezett beszélgetést „Depolitizálható-e a holocaust?” címmel. A felkért hozzászólók Isépy Tamás Fideszes, Pető Iván Szdsz-es országgyűlési képviselők, valamint Kertész Imre író voltak.

március 24.

1. A Mazsike Klubban Medgyessy Péter korábbi pénzügyminiszterrel, az Inter-Európa Bank elnökével beszélgetett Ballai József újságíró.
2. A Thököly úti zsinagóga előtt ismeretlen tettes légpuskával rálőtt a 25 éves önkéntes biztonsági őrré.

március 25.

1. „A zsidó identitás” című nemzetközi vetélkedő magyarországi elődöntőjét a Scheiber Iskolában rendezték meg. A vetélkedőt már ötödik éve a Bar-Ilan Egyetem, a Szochnut, a Karen Kajemet Le-Jiszroel és az izraeli Oktatási Minisztérium szervezi. A győztesek májusban részt vettek a jeruzsálemi döntőn. A fiatalokat a Lauder, a Scheiber és az Amerikai Alapítványi iskolában készítette fel Miklós Ilona, Tóth Andrea, Lantos Árpád és Tóth Sándor tanár.

A magyarországi elődöntőn 24 diák vett részt, a győztes Fehér Dávid és Gémesi Róbert, a Lauder Javne diákjai lettek, a felkészítő tanár Miklós Ilona volt. A zsűri elnöke Schőner Alfréd, tagjai Eliezer Slomovits és Frölich Róbert voltak. A vetélkedőn jelen volt Rabbi Nachum Schnitzer, a Bar-Ilan, Jaákov Vismunski a Keren Kajemet, és Eliezer Gilad a Szochnut képvisletében.

2. Az Oneg Sabbath Klubban Schweitzer József főrabbi beszélt a „Niszán hónap jelentőségéről a zsidó naptárban, a Luachban”.

3. Városnéző sétára indultak a Mazsike tagok a Bálint Zsidó Közösségi Házal közösen szervezett Erzsébetvárost felfedező túrán.

március 26.

A lichtenwörthi és más koncentrációs táborok foglyai számára találkozót szervezett a Maesz, és a NÜB a Mazsihisz Síp utcai székházában.

március 29.

1. A Dohány utcai templomban a Clemencic Consort adta elő René Clemencic „Kabbala” című oratóriumát a szerző vezényletével.

2. Denise Green ausztrál származású festőművész kiállítását tekintették meg a Mazsike Festészetet Kedvelők körének tagjai a Ludwig Múzeumban Bálványos Anna művészettörténész vezetésével.

március 31.

Egresi László Sándor egyetemi tanár „A holt-tengeri tekercesek titka” címmel tartott előadást a Mazsike Klubban.

március 29 - április 1.

Az Oneg Sabbath Klub és a Marom tavaszi táborozást rendezett Szegeden. A tábor vezető témája „A zsidó felvilágosodás, a Haskala szerepe a zsidó történelemben” volt. Az előadásokat Balázs Gábor tartotta.

A Scheiber Sándor díjat Benyik György katolikus teológus, tanszékvezető egyetemi tanárnak, és Hídvégi Máté biológus, művelődéstörténésznek 2001 március elején adta át Rockenbauer Zoltán kulturális miniszter. Benyik professzor szakmai pályafutását Schweitzer József főrabbi, Hídvégi professzorét Schőner Alfréd, az Or-Zse rektora ismertette.

A Szegedért Alapítvány civil szervezet 2001-es fődíját Varró Vince orvosprofesszornak ítelték oda, aki aktív tagja a „Szegedi Zsinagógáért Alapítványnak”. A kitüntetést ünnepélyes keretek között a Szegedi Nemzeti Színházban adták át. Fellépett Gregor József operaénekes és a Pannónia Klezmer Band.

Március elején Mádl Ferenc köztársasági elnök a Magyar Köztársasági Érdemrend Középkeresztjével tüntette ki Israel Singert, a Zsvk főtitkárát. Singer a kárpótlási folyamat folytatásáról tárgyalt a magyar kormány képviselőivel. A lehangoló eredményről a Hotel Intercontinentál első emeleti tanácstermében számolt be az érdeklődőknek. Szántó T. Gábor a Magyar Hírlap 2001. március 8-i számában „Jelkép és valóság” címmel hívta fel a figyelmet a Zsvk képviselőjének kitüntetése, és a zsidó kárpótlás körüli huzavona disszonáns voltára.

A Szochnut budapesti irodája márciusban a VI. Lovag u. 6-ba költözött.

Amerikai és kanadai szervezők Washingtonban alapították meg a „Friends of the Budapest Holocaust Museum in America” nevű szervezetet, amely célja szerint Budapesten Holocaust Múzeumot létesít. Az alapítókhoz több magyar értelmiségi is csatlakozott, például Réz András filmesztéta, Fiala János újságíró, Radnóti Zoltán rabbi. A múzeumot a holocaust túlélők unokái, a fiatalok kezdeményezésére a tervek szerint 2002-ben állítják fel nagyközönség számára. A szervezők Darányi András joghallgató, és Szabó Eszter, a Spielberg Alapítvány munkatársa. Vezetésükkel a magyar holocaust történetét összefoglaló CD-Rom készítése kezdődött el középiskolák számára. A tervezett intézmény partnere lesz a Páva utcai templomban kialakítandó Auschwitz Alapítvány Holocaust Dokumentációs Központnak.

A tervezett Holocaust Múzeum munkatársai ebben a fázisban Kálmán Zsuzsa, Dancs Gábor szervezők, Vági Zoltán és Kádár Gábor történészek voltak.

A Szeretetkórházban Hospice-programot indították márciusban a JOINT támogatásából. A program indítására a luxemburgi kormány által kiírt nemzetközi pályázatot a JOINT nyerte el. A helyiségek ünnepélyes avatásán jelen volt a luxemburgi nagykövet, beszédet mondott Deutsch Zsuzsa igazgató-főorvos, Talyigás Katalin a Magyarországi Zsidó Szociális Segély Alapítvány, és Muszbek Katalin, az Országos Hospice Egyesület vezetője. A program felelőse a Szeretetkórházban Csizmás Attiláné lett. A mezüzet Deutsch László főrabbi illetve helyére, Havas Judit előadóművész pedig prózát olvasott fel.

Weinberger József emlékdíjat alapítottak az OR-SZE-n a mártírhaltalt halt rabbi emlékére. A díj alapítását a rabbi Oslóban élő öccse, Illés Andor orvosprofesszor 30 ezer norvég koronát kitevő adománya tette lehetővé. Az összeg kamataiból pályázat alapján évente osztják ki a díjat azok között a rabbi jelöltek között, akik a Szentírás orvosi-egészségügyi előírásaival tudományos szinten foglalkoznak.

A Hunyadi téri körzet Generációk Klubja Révkomáromba vitte tagjait Kórus- és kántorkoncertre. A kiránduláson megismerkedtek a komarnói hitközség életével, meglátogatták a környék zsidó emlékeit is. A csoportot elkísérte Domán István főrabbi, a hangversenyen fellépett Fekete László és Szilágyi Gábor főkantor, a Somér Kórus, valamint Gerendás Péter előadóművész is.

A miskolci zsinagóga mellett megnyílt az Idősek Otthona.

A Budapesti Kamaraszínház Ericsson Stúdiójában Spiró György „Szappanopera” című darabját játszották Andai Györgyi főszereplésével.

A pécsi hitközség elnöki tisztéről lemondott Kaufmann Pál, aki négy évig töltötte be ezt a tisztséget. A megromlott egészségi állapota miatt visszavonuló elnök helyett Krausz István korábbi ügyvezető igazgatót választották meg a hitközség rendkívüli közgyűlésén.

„A nagykőrösi zsidóság története” címmel Szabó Anna 4 részes cikksorozatát közölte a Nagykőrös című lapban (márc.28, 31, ápr. 4,7.).

Háromévi munka után befejeződött az Eötvös utcai zsinagóga felújítása Makón, amely az egyetlen fennmaradt zsidótemplom az alföldi városban. A felújítás külföldi adományokból, a Mazsihisz támogatásával valamint a kormány 26 millió forintos hozzájárulásával készült el.

Március végén mintegy 50 fős küldöttség élén Nagykállóra, Debrecenbe és Budapestre látogatott Izraelből Menachem Mendel Taub nagykállói főrabbi. Meglátogatták a nagykállói cadik sírját halálának 180. évfordulóján, majd szombati istentiszteletet tartottak. A főrabbi találkozott Nagykálló település vezetőivel, majd Debrecenben tartott előadást a hitközségben. A budapesti Kozma utcai zsidótemetőben meglátogatta a nagy rabbi elődök sírját.

Mogén István festőművész 50 grafikáját ajánlotta fel a tavaszi árvíz károsultjainak javára. A grafikákat egy gálaest keretében a Goldmark Teremben értékesítették.

A Szombat 2001/márciusi számában Halász Tamás esszéje jelent meg a Szabó István-filmek zsidó motívumairól „Az illusztrációtól a nagytotálíg” címmel (23-31. p.) Ebben a lapszámban jelent meg Emmanuel Lévinas tanulmánya „Az izraeli állam és az izraeli vallás” címmel (ford: Török Attila.) (10-12. p.).

április hónap

április 1.

1. A Bzsh rendkívüli közgyűlést hívott össze a Bzsh elnökének lemondása, valamint a halálozások következtében megüresedett tisztségek betöltése miatt. A négy elnök jelölt - Streit Sándor, László Miklós, Tordai Péter, Korn József - közül a közgyűlés Streit Sándort, a Nagyfuvaros utcai körzet vezetőjét választották a Bzsh elnökévé két évre. Új elöljárósági tisztségviselő lett Szepesi Hugóné a Lágymányosi hitközségből.

2. A Mazsihisz oktatási osztálya az OR-ZSE épületében rendezte meg a Balázs Pál judaisztika versenyt négy korosztály számára. Ebben az évben először a vetélkedőre jelentkezett 120 jelölt között nem csak a zsidó oktatási intézmények diákjai vettek részt, hanem a debreceni, a nagykőrösi, a budai, a zuglói, a Hunyadi téri és a Nagyfuvaros utcai körzetek versenyzői is. Az első helyen Selmeczi Dániel, a második-harmadik helyen Fehér Dániel és Versics Rita végzett. Mindhárman Lauderesek, Oláh János tanítványai. A negyedik helyezett Scheiber Judit, az Amerikai Alapítványi Iskola tanulója lett. A győztes a függetlenség napi vetélkedőn képviselte Magyarországot Izraelben.

3. A Biblical World Galéria új irodaházában (VII. Nagydíófa u. 10-12.) tartották az immár hagyományos judaica aukciót.

4. Az Új Élet 2001. április elsején megjelent számának 3. oldalán Schöner Alfréd méltatta a 80 éves Menáchem Meron jelenleg izraeli főrabbi munkásságát, aki korábban Murányi Miklós néven, Újpesten működött rabbiként.

április 3.

A Mazsike és a Bálint Zsidó Közösségi Ház közös szervezésében a „Festészetet Kedvelők Köre” ellátogatott a Magyar Nemzeti Galéria „Mattis-Teutsch János és a Der Blaue Reiter” című kiállítására. A tárlatvezető Bajkay Éva művészettörténész volt.

április 7-15.

Valamennyi hitközség és zsidó szervezet rendezett széder estet. Többségük saját helyiségeiben ünnepelt, az Oneg Sabbath Klub cionista szédert rendezett a Mazsihisz földszinti termében, a Szim Salom a Páva Plázában, a lubavicsiek a Grand Hotel Hungáriában ünnepeltek. Az izraeli turisták és diákok ünnepét a Radisson Béke Szállóban Smulik Raskin, a Pesti Jesiva egykori növendéke vezette. Angol nyelvű széder estet rendeztek a Hotel Meridienben, ahol a milánói perzsa közösség főabbija, Rav Mose Lazar vezette a szédert.

április 12.

A Mazsike és a Bálint Zsidó Közösségi Ház közös szervezésében a „Festészetet Kedvelők Köre” a Várfok 14 Galériában megnézte Bukta Imre és El Kazovszkij kiállítását Késmán József művészettörténész vezetésével.

április 17.

1. A magyarországi holocaust emléknapja alkalmából a Parlamentben emlékülést tartottak, amelyen megjelent Orbán Viktor miniszterelnök, valamint a történelmi egyházak képviselői. Mádl Ferenc köztársasági elnök levelét Becker Pál, a Köztársaság Elnöki Hivatalának vezetője olvasta fel. A köztársasági elnök megemlékezett a holocaust cigány áldozatairól is. Majd Áder János, az országgyűlés elnöke mondott ünnepi beszédet. Schweitzer József főrabbi emlékbeszéde /megjelent az Új Élet 2001. július elsejei számának 5. oldalán/ után Tóth Emil főkantor énekelte el a kaddist. A túlélők nevében Szepes Andorné, született Frischmann Henrietta beszélt. Az ünnepi megemlékezést Robert Schumann „A halál és a leányka” című műve zárta a 100 tagú cigányzenekar kvartettjének előadásában. Az ünnepség utáni fogadáson Pokorni Zoltán oktatási miniszter mondott pohárköszöntőt. A holocaust emléknapot eredetileg április 16-ára, az első magyarországi gettó felállításának évfordulójának emlékére tűzték ki, de ebben az évben április 16-án volt húsvét hétfő, így az iskolákban csak kedden emlékeztek meg a holocaustról. Az Élet és Irodalom 2001. április 20-i számában Kovács Zoltán főszerkesztő „Élet” címmel megjelent glosszájában (4. p.) szövegezte, hogy az ünnepségbe számos botrányos elem vegyült. A MIÉP testületileg maradt távol, az SZDSZ képviselők gyéren jelentek meg, Dávid Ibolya igazságügy miniszter fél órát késett, a miniszterelnök nem üdvözölte a teremben tartózkodó izraeli nagykövetet. A Mazsihisz az emlékülés napján juttatta el állásfoglalását Mádl Ferenc köztársasági elnökhöz, amelyben arra kérte a köztársasági elnököt, hogy vesse latba személyes tekintélyét a MIÉP antiszemitizmusa ellen, és a jövőben ne fogjon kezét MIÉP-es parlamenti képviselőkkel. A Mazsihisz állásfoglalásában köszönetet mondott az emléknap megtartásáért, ugyanakkor kérte a kormányt, tegye lehetetlenné a közösség elleni izgatás minden formáját. Csurka István a Mazsihisz állásfoglalására azt válaszolta, hogy a Mazsihisz, az MSZP, az SZDSZ és a hozzájuk kapcsolódó körök nyomást akarnak gyakorolni a magyar társadalomra, s abban a büntudatot akarják erősíteni, hogy korábban megszerzett gazdasági, pénzügyi és kulturális pozícióikat megőrizték... Az országos holocaust emléknapot Tatabányán rendezték meg. Itt Környei László, az Oktatási Minisztérium helyettes államtitkára mondott emlékbeszédet. A Csepeli Műszaki Középiskola és Szakmunkásképző Intézet mintegy 450 összegyűlt tanulója előtt Schiffer János főpolgármester-helyettes, Zoltai Gusztáv, a Mazsihisz ügyvezető igazgatója és Lazarovits Ernő beszélt a holocaustról. A megemlékezésen Mikes Lilla és Koncz Gábor mondták Radnóti Miklós, Faludy György és Bálint György verseit, Fekete László főkantor zsidó liturgikus dalokat énekelte. Az ünnepséget Kollár József igazgató szervezte meg. A holocaust-emléknaphoz kapcsolódva a Duna Televízió székházában mutatták be a Czigány Zoltán rendezte „Csillag és kereszt. - A Vatikán és a magyar holocaust” című dokumentumfilmjét. Az oktatási tárca támogatta, hogy a filmet az ország összes középfokú oktatási intézményébe eljuttassák. Az oktatási intézetek többségében is ezen a napon emlékeztek a Holocaust áldozataira.

2. Budapesten ünnepelte 65. születésnapját Giora Feidman, a klezmer zene klarinétos királya, aki Buenos Aires-i bevándorló zsidók gyermekeként született. A zenei díjak seregével kitüntetett izraeli művész a Dohány templomban adott koncertet.

április 18.

1. A Józsefvárosi Galériában 150 plakátból nyílt vándorkiállítás általános és középiskolás diákok munkáiból „Holocaust – ahogyan ami diákok látják” címmel. A kiállítást Pokorni Zoltán oktatási miniszter nyitotta meg, a rendezvény fővédnöke Judith Várnai volt. A kiállított plakátokat Vácott, a Bálint Zsidó Közösségi Házban, és Szentesen a Városi Könyvtárban is bemutatták. A plakátokat később a Páva utcai Holocaust Dokumentációs Központban helyezték el.

2. A Wallenberg emlékparkban a holocaust izraeli emléknapja, a Jom Hásoá alkalmából tartott megemlékezésen Kardos Péter főrabbi és Judith Várnai izraeli nagykövet mondott beszédet. A rendezvényen megjelent az a 150 főből álló csoport, amelynek tagjai Latin-Amerikából és Európa különböző országaiból érkeztek, majd tovább utaztak Izraelbe.

3. A fasizmus üldözötteinek fóruma nyílt levélben fordult Dávid Ibolya igazságügy miniszterhez, hogy a tárca vizsgálja felül az 1992-ben elfogadott ún. „harmadik kárpótlási törvénynek” a fasizmus üldözötteit hátrányosan megkülönböztető rendelkezéseit, noha az Alkotmánybíróság már háromszor megállapította a törvénytől, hogy alkotmányosértő. A szervezet nehezményete, hogy az igazságügy miniszter által márciusban felállított antidiszkriminációs bizottság tevékenységéről semmit nem tudni. Ugyancsak a magyarországi törvénykezés hiányosságaira hívta fel a figyelmet Kertész Péter a Népszava 2001. május 15-i számában „Holocausttagadás?” című írásában (7. p.)

április 18-24

Magyar hetet rendezett Izraelben az Aviv Travel turisztikai, kulturális és üzleti programokkal.

április 19.

1. A Nemzeti Sírkertben helyezték örök nyugalomra az 1966-ban Freiburgban elhunyt Nobel-díjas kémikus, Hevesy György hazahozott hamvait. Hevesy 1943-ban Freiburgban kapta meg a legnagyobb természettudományi kitüntetést, a faji törvények miatt azonban a háború kitörése után egy időre Svédországba menekült.

2. A holocaust nemzetközi emléknapjára emlékezett a világ. Az amerikai kongresszusban George Bush elnök tartott emlékező beszédet, Auschwitzba tizedszer szervezték meg az „Élet menetét”. Ezúttal azonban nem voltak hivatalos beszédek a zarándoklaton.

3. Az Oktatási Minisztérium a Parlamentbe szervezett tanácskozást az egyházi oktatásról. Az egybegyűlteket Paskai László bíboros, Bölcskei Gusztáv református püspök, Szabik Imre evangélikus püspök és Schweitzer József főrabbi köszöntötte. Beszédet mondott Orbán Viktor miniszterelnök és Pokorni Zoltán oktatási miniszter is.

4. Az izraeli követségen Szenes Hanna emléktáblát avattak. Az ünnepségen Havas Judit Szenes Hanna verseiből adott elő, majd elénekelték a szabadságharcos „Éli-Éli” című, megzenésített költeményét. Szenes Iván, a hősnő unokabátyja, valamint egykori cellatársa, Sugár Irén is emlékezett Szenes Hannára.

április 20-27.

Az Aviv Travel szolidaritási túrát szervezett Izraelbe.

április 21-22.

Az UJS két emléktúrát szervezett Auschwitzba busszal. A második túra időpontja április 28-29. volt.

április 23-24.

Az UJS Maimonides Köre, a Yahalom Zsidó Művelődéstörténeti Kutatócsoport és a Judaica Alapítvány Konferenciát tartott „Rabbik és rebbék – Változatok egy témára” címmel a budapesti Ökocentrumban /VI. Andrassy u. 23. 1. em./.

A konferenciát Schöner Alfréd, az Or-zse rektora nyitotta meg. A kétnapos konferencián a következő előadások hangzottak el: Komoróczy Géza „A rabbi”; Gábor György „A keresztény rabbi”; Rugási Gyula „A rabbi és a filozófia - Justinos: Párbeszéd a zsidó Tryphonnal”; Tatár György „A harag bölcse: Yeshayahu Leibowitz”; Fröhlich Ida „Kohánim, leviim, mászkilim, rabbim - a papi szerepek változásai a qumrani hagyományokban”; Schweitzer József „Ortodox, konzervatív-neológ, és reform rabbi”; Domán István „A rabbi a megpróbáltatás és

a vígság idején"; Szántóné Balázs Edit „Történész rabbi”; Götz Eszter: „Csodavárás és valóság között. Rabbi a színpadon”; Sándor Tibor „A rabbi alakja filmen”; Schönberger András „Az újjá alakult börtönlelkészet a rabbi szemével”; Frölich Róbert „Tábori rabbinátus a múltban és a jelenben”; Radnóti Zoltán „A rabbi és a zsinagóga szerepe a legújabb korban”; Verő Tamás „A rabbi szerepe az ifjúság oktatásában”; Köves Slómo „A libavicsi rabbi”; Toronyi Zsuzsa „A modern kor kihívásai és a Rabbiság”; Hídvégi Máté „Magyarországi csodarabbik”; Bíró Tamás „Rabbik és a világi tudományok”; Gantner Brigitta Eszter „A rabbi és a modern ortodoxia (S.R. Hirsch és E. Hildesheimer.)”.

április 25.

Jom Házikáron - az Emlékezés napja Izrael elesett harcosaira.

április 24. és 29.

A Mazsihisz és a Bzsh a Síp utcai székházban tartotta közgyűlését. Mindkét közgyűlés napirendjén a 2000. évi zárszámadásról, és a 2001-es költségvetés elfogadásáról döntöttek. Az „Egyebek” napirendi pontban felvetődött, hogy nincs szabályozva, ki nyilatkozhat a szövetség nevében a nyilvánosságnak. A testület belső kommunikációjában is mutatkoznak hiányosságok például a kormányzattal folytatott tárgyalásokról.

április 28.

1. A Mazsike Klubban „Kertész Ákos zsidósága művei tükrében” címmel rendeztek estet az író részvételével.
2. A Rózsavölgyi Zeneműbolt különtermében Raj Tamás főrabbi mutatta be a SabbathSong együttes első CD-jét és kazettáját. A Makkabi Kiadó által gondozott kazettán a keresztény és zsidó muzsikások együtt játszanak klezmert.

április 29.

Izrael Állam megalakulásának 53. évfordulója (Jom Haacmaut, április 26.) alkalmából a Vigadóban rendezett ünnepséget a Magyar - Izraeli Baráti Társaság. Beszédet mondott Judith Varnai-Shorer izraeli nagykövet, és Fónagy János közlekedési és vízügyi miniszter.

Áprilisban nyílt meg Szilárd Klára festőművész műveinek kiállítása az Erdős Renée Házban.

Április végén Washingtonban mintegy 18 ezer oldalnyi dokumentumot hoztak nyilvánosságra a CIA Archivumból. Ezekből kiderült, hogy az amerikaiak számos ismert és kevésbé ismert náci alkalmaztak a háború utáni években. Köztük volt Wilhelm Hoettl, a náci hírszerzés budapesti főnöke is. A dokumentumok között 20 személyi dosszié is van, köztük Josef Mengele, Adolf Eichmann, Kurt Waldheim, Heinrich Müller Gestapo főnök, Klaus Barbie, Emil Augsburg, a zsidókérdés „végső megoldásának” lengyelországi specialistájának dossziéja is.

A Cfáti Múzeum Magyar Támogatói Alapítvány nevében a kuratóriumi elnök, Quittner János támogatásért fordult a Múzeum barátaihoz. Az adományokat a múzeum fejlesztéseire kívánják fordítani.

Áprilistól a Bp.TV zsidó kulturális magazint indított minden hónap első hetének vasárnapján „Múltunk és jövőnk” címmel. A szerkesztő Bereményi Réka, a producer Szigethy Ferenc. A műsorban Fröhlich Róbert főrabbi vezette a vallási rovatot.

A Mazsihiszt Lazarovits Ernő képviselte azon a Prágában rendezett konferencián, amelyen 30 ország vallási és politikai szervezetei részvételével tartottak „Interreligious and International Federation for World Peace” címmel.

Vázsonyi Vilmos egykori igazságügyi miniszter halálának 75. évfordulója alkalmából megemlékezést tartott a Terézvárosi önkormányzat az egykori országgyűlési képviselő Teréz körúti márványtáblájánál. A Westend City Center Szemirámis tetőkertjében felavatták Vázsonyi Vilmos mellszobrát, Lóránt Zsuzsanna Munkácsy-díjas szobrászművész alkotását. Az avatáson beszédet mondott ifj. Vázsonyi Vilmos, a Párizsban élő unoka, és Farkas György, a XIII kerület polgármestere is. Az ünnepség Mohai Gábor szavalatával és az Ostinato Brass rézfúvós zenekar műsorával ért véget.

A Hunyadi téri körzetben tizedszer rendezte meg a Bar Vilmos emlékversenyt a róla elnevezett Alapítvány. Az 54 diák versenyét Domán László főrabbi vezette, a zsűri tagjai Gervai László és Várnai Gusztáv körzeti alelnökök voltak.

május hónap

május 2.

A Budapesti Francia Intézetben (I. Fő u. 17.) Alain Pierrot, Franciaország korábbi izraeli és vatikáni nagykövete tartott előadást „A franciaországi zsidóság a második világháborúban: vagyoneklobzás és visszaszolgáltatás” címmel.

május 4.

Egy évi szünet után összeült a Mazsók új kuratóriuma. A napirenden a Mazsók bizottságainak felállítása, valamint a szervezet előző évi beszámolójának, és az idei költségvetésének elfogadása szerepelt. A beszámolót egyhangúan, 16 szavazattal elfogadták. A 2001-es költségvetést 11 igen, 1 tartózkodással elfogták. Megalakult a Pályázati Bizottság és az Életjáradéki Bizottság. A kuratórium tagjai: Eliezer Gilád és Zoltai Gustáv társelnökök, Fixler Herman, Tordai Péter alelnökök. Tagok: Eli Spanic, Engländer Tibor, Herczog László, Kardi Judit, Keller László, Korányi László, Várszegi Dóra, az állam által kijelölt tag, Örley Pál, Pollák Jenő, Sík János, az állam által kijelölt tag, Schweitzer József, Szenes Iván, Szeszlér Tibor, Talyigás Katalin, Weisz Péter, Zvi Ramot, A felügyelő Bizottság tagjai: Timár György elnök, tagok: Albert Reichmann, Or-Csillag Shai, Lancz Tibor, Tóth Attila Simon, Ferencz I. Szabolcs, Staub Pál. Az ülésről Gadó János tudósítás jelent meg a Szombat 2001/ szeptemberi számában (7-8. p.)

május 5.

1. A Pesti Magyar Színházban az izraeli Kibbutz Kortárs Táncársulat lépett fel az „Aide Memoire” című, a holocaust emlékére készült táncjátékkal. Az előadás koreográfusa és az együttes vezetője Rami Beer volt.

2. 90 éves korában meghalt Szántó Tibor Kossuth-díjas könyvtervező, tipográfus és grafikus.

3. A Budai Micve Klub vendége Illés György kétszeres Kossuth-díjas operatőr, beszélgető társa Rózsa Péter újságíró volt.

4. Magyar holocaust-túlélők és leszármazottaik egy csoportja beperelte az Egyesült Államokat egy miami bíróságon. Azt kívánták elérni, hogy az amerikai kormány adjon kárpótlást az úgynevezett aranyvonat elrabolt kincseiért. A Mazsihisz, illetve a Mazsók fontolóra vette a floridai perhez való csatlakozás lehetőségét. Két éve a Bill Clinton elnök utasítására létrehozott vizsgáló bizottság megállapította, hogy a 24 tehervagonból álló szerelvény rakományát az amerikai katonai hatóságok annak idején tévesen és rossz szándékkal nyilvánították ellenséges tulajdonnak, és kobozták el. A per akkori értéke 200 millió dollárra volt tehető. Jogorvoslatról azonban nem rendelkezett a bizottság. A pert tapasztalt jogászcsapat kezdeményezte, tanácsadójuk Mark Tallyman, a washingtoni Holocaust Múzeum egykori alelnöke.

május 6.

Több zsidó szervezet együtt, utcabállal ünnepelte Izrael Állam születésnapját a Szuchnut Lovag utcai új épülete előtt. A rendezvényen mintegy 600-an vettek részt. Fellépett a SOMER Zsidó Ifjúsági Kórus, a Pannónia Klezmer Band. Jakupcsek Gabriella, Dési János és Gerendás Péter Izraelről beszélgetett. Várnai-Shorer Judit nagykövet, Engländer Tibor, Eliezer Gilád és Zoltai Gusztáv mondott beszédet.

május 7.

Fennállásának tízéves évfordulóját Wallenbergről elnevezett másfél napos svéd-magyar emberjogi konferenciával ünnepte a nemzetközi Collegium Budapest. A rendezvényen részt vett a Wallenberg-család több tagja, és Krisztina svéd hercegnő is. A Collegium három svéd és egy svájci alapítványnak köszönhetően a saját vendégházat kapott. A vendégház Raoul Wallenberg nevét vette fel, emléktábláját Krisztina svéd hercegnő avatta fel. Ebből az alkalomból a Magyar Nemzet interjút készített a Wallenberg család által alapított három alapítvány (Kurt és Alice, Marcus és Amália, valamint Marianne és Marcus Wallenberg Alapítványok) azon tagjaival, akik Budapestre látogattak a konferenciára (2001. május 12. 37. p.). Budapesten volt Nina Lagergren, Raoul Wallenberg húga, Kofi Annan ENSZ főtitkár felesége, Jacob Wallenberg, a Skandinavska Enskilda Banken elnöke, valamint gyermekeik.

május 9.

1. A Libri Stúdió könyvesboltjában a Pannonica Kiadó bemutatta Karsai László „Holocaust” című könyvét. A bemutatón a szerzővel Ormos Mária akadémikus és Rózsa Péter beszélgetett.
2. A Szombat Szalon a Műcsarnokban rendezett irodalmi estet „Fiatal magyar írók a zsidóságról” címmel. A meghívott írók nem zsidó származásúak voltak. Az esten felolvasást tartott Ficssku Pál, Háy János, Kemény István, Karafiáth Orsolya, Ménes Attila, Nagy Gabriella, Peer Krisztián, Poós Zoltán, Szerbhorváth György és Térey János. Az est házigazdája Szántó T. Gábor volt. Az előadások szövege megjelent a Szombat 2001/5. számában (3-14. p.)
3. Salgótarjában a munkatáborokba hurcolt zsidókra emlékeztek a Főposta falán elhelyezett emléktáblánál. Emlékbeszédet Horváth István történész tartott.

május 9-13.

A Budai Micve Klub és a Mazsike közös, ötnapos kirándulást szervezett Párizs zsidó emlékeinek megtekintésére. Az idegenvezető Garai Péter volt.

május 10.

1. A hebraisztika szakos hallgatók számára alapított jutalmakat az MTA Judaisztikai Kutatócsoportjának Könyvtárában adták át. Bacher Vilmos jutalomban Kónya Judit, a nagykőrösi Feldmájer és a diósgyőri Goldstein család mártírjainak emlékére alapított jutalomban Zsom Dóra részesült.
2. A Mazsike Művészetet Kedvelők Köre a Ludwig Múzeumban megtekintette Michelangelo Pistoletto „A Tükör Ajtaja” című kiállítását Bálványos Anna művészettörténész vezetésével.
3. Jeruzsálemben a „Jeruzsálem napon” ünnepelték a Keren Kajemet LeJisrael megalapításának százéves évfordulóját.

május 12.

A Budai Micve Klubban Galambos Erzsi színművésszel Szegvári Katalin beszélgetett.

május 11-13.

Debrecenben „Helyünk a világban” címmel rendezte meg a testvérhitközségek III. nemzetközi tanácskozását a debreceni hitközség. A négy ország (Románia, Szlovákia, Szlovénia és Magyarország) 18 hitközségének részvételével rendezett konferencia központi témája a zsidó közösségi élet volt. A rendezvényen előadást tartott Zoltai Gusztáv, Gergely Judit professzor, Eliezer Gilad, Drucker Tibor, Vértes László főorvos, Staller Tamás, Ungárné Komoly Judit, Borsányi-

Schmidt Ferenc, Schőner Alfréd és Halmos Sándor, a debreceni hitközség nevében. A tanácskozáson köszönetet mondtak II. János Pál pápának a keresztény-zsidó megbékélés érdekében kifejtett munkájáért. „Életmű díjat” adtak át Schweitzer József főrabbinak, Fero Alexszandrnak, a Szlovákiai Zsidó Hitközségek Szövetsége elnökének és Nicole Cajal akadémikusnak, a Romániai Zsidó Hitközségek Szövetsége elnökének. A Debreceni Zsidó Hitközség „Tolerancia díját” Gaál Botond, Karasszon Dezső és Kiss Tihamér egyetemi tanárok, valamint Verdes Miklós görög katolikus esperes kapta. Ugyancsak „Tolerancia díjban” részesült Kovács László, a Debreceni Magyar - Izraeli Baráti Társaság elnöke, Síró Béla adjunktus, Nagy Imre újságíró és Pál Mihály tanár.

május 14.

A Jeruzsálemi Szimfónikus Zenekar Dohány utcai Zsinagógában adott hangversenyt Lawrence Forster vezényletével. A műsoron Bartók Béla „Concerto”, és Brahms „II. szimfónia” című művei szerepeltek.

május 14-15.

A berlini Collegium Hungaricum kétnapos nemzetközi szimpóziumot és kiállítást szervezett Raoul Wallenberg emlékére „Eltűnt: Budapest. Felderíthető-e Raoul Wallenberg sorsa?” címmel. A rendezvényre a világ minden tájáról jöttek azok a kutatók, akik a Wallenberg rejtéllyel foglalkoznak.

május 16.

Az Egyesült Államok Bírósága jóváhagyta a holocaust túlélők és a svájci bankok között korábban létrejött 1,25 milliárd dolláros rendezési összeg elosztási és kifizetési programját. Az igénylési felhívás fizetett hirdetésként megjelent a Magyar Nemzet 2001. május 16-án megjelent számának 16. oldalán. Magyarországon mintegy 20-21 ezerre volt tehető az érintettek száma. A kérvényeket szeptemberig nyújthatták be a szétosztásban résztvevő szervezetekhez. A jogosultságot hat kategóriában lehetett bizonyítani: 1. a letétbe elhelyezett vagyoni eszközök, 2. elrabolt vagyoni eszközök, 3. svájci biztosítási igények, 4-5. kényszermunkával kapcsolatos igények két kategóriában, valamint 6. a menekült státusz megtagadásával kapcsolatos hátrányok kategóriájában. A rendezési megállapodás egyes elrabolt műkincsek visszaadására is teremtett lehetőséget.

május 17.

1. A Mazsihisz Síp utcai Székházában Márton Áron egykori gyulafehérvári megyéspüspök tiszteletére emlékünnepeket rendezett a Magyar - Izraeli Baráti Társaság és a Mazsihisz. A megyéspüspök érdemeit Schweitzer József főrabbi, Paskai László bíboros, prímás, érsek és Martonyi János külügyminiszter méltatta. A rendezvényen megjelent Shorer-Várnai Judit izraeli nagykövet is.

2. A Mazsike Művészetet Kedvelők Köre a Raiffeisen Galériában megtekintette Radák Eszter kiállítását Késmán József művészettörténész vezetésével.

május 18.

1. A budapesti Olasz Intézetben „Európa visszanez – Paul Celan – egy európai tragédia” címmel rendeztek emlékestet. Celán 1970-ben a Szajnába vetette magát, így vetett véget életének. Az emlékezés a költőről készült „Csak a gesztenyefákon túl kezdődik a világ” című filmmel kezdődött, majd a firenzei, a kolozsvári és a debreceni egyetemről érkezett professzorok előadásaival folytatódott.

2. Hanna Arendt, a zsidó tanácsok, valamint a jeruzsálemi Eichmann-per történeti megítélése körül váltott ki vitát az ÉS 2001. május 18-i számában Böhm Ágnes „A holocaust tabutémái - Viták és tények” című írása. Mesés Péter, a nemrég megjelent, és a vita alapját képező Arendt kötet, az „Eichmann Jeruzsálemben” fordítója az ÉS 2001. július 20-i számában szólott hozzá Böhm írásához „Arendtről, Eichmannról, tényekről” címmel (14. p.). Karsai László „Arendt, Eichmann és a

történelmi tények” című írása 2001. augusztus 3-án, Molnár Judit „Arendt és a Magyar Zsidó Tanács” című írása 2001. augusztus 10-én jelent meg az ÉS 13-14. oldalán. A 2001. augusztus 24-i számban Mesés Péter „Arendtről, még egyszer” címmel reagált az Arendt könyv kapcsán kiobbant vitához (14. p.)

május 19.

1. A Mazsike a Tivoli Moziban rendezte meg a Zsidó Kultúra napját. Könyv- és műtárgy árveréssel gazdagodott az évek óta kialakult program. A Kaláka együttes a „Volt egyszer egy kis zsidó” című lemezének dalait mutatta be. A Garay Klubban drámaíró versenyt rendeztek. A meghívott alkotók Siposhegyi Péter (Pályamű: Három nő, vér, szabadság; előadó Bánffy György.), Horváth Péter (Április bolondja, előadó: Kézdy György) és Toepler Zoltán (KoporShow) voltak. Az est házigazdája Linka Ágnes volt.

2. A Budai Micve Klubban kiállítással egybekötött beszélgetés vendége volt Kaján Kalász Tibor karikaturista, akivel Gervai András beszélgetett.

3. Szegeden 15 tagszervezetből megalakult a Magyar - Izraeli Baráti Társaságok Szövetsége. Az első társaságot 1988. december 19-én alakították a Magyar Tudományos Akadémia Dísztermében. A Szövetség a tagszervezetek IV. konferenciájának keretében alakult meg. A konferencián a nyitó előadást Martonyi János külügyminiszter, és Várnai Judit izraeli nagykövet tartotta. Pongorné Csákvári Marianna, a Gazdasági Minisztérium, Szabó Gábor az Oktatási Minisztérium helyettes-államtitkáráként tartott korreferátumot a társaságok működéséről. Fedor Tibor a Nemzeti Kulturális Örökség Minisztériuma, Rajna Gábor pedig a Magyar Kereskedelmi és Ipar Egyesület nevében tartott tájékoztatót. A konferenciát a zsidó szervezetek képviselőin kívül megtisztelte jelenlétével Telegdy Gyula akadémikus, az MTA orvosi osztályának elnöke, Papp Gyula akadémikus, az MTA SZBK elnöke, Gyulai Endre megyés püspök, Kaltenbach Jenő, a kisebbségi jogok állampolgári biztosa, valamint Szeged város polgármestere és a Csongrád megyei képviselő testület elnöke is. Az Országos Szövetség 15 fős vezetőségében minden tagszervezet képviselőt kapott. A testület elnökévé Kovács Lászlót (debreceni MIBT), az alelnöki funkciókra Sipócz Ernőt (Győr), Ledneczky Andrást (Szeged), Turai Jánost (Vác) és Friedmann Tamást (Szekszárd) választották. További vezetőségi tagok: Hídvégi György (Bp.), Gáll Ottó (Nyíregyháza), Kovács László (Szeged), Szántóné Balázs Edit (Szombathely), Szécsi József (Bp.), Erdényi Miklós (Hódmezővásárhely), Szabó István (Békéscsaba), Vass Lajos (Szolnok), Haraszi Lászlóné (Siófok), Gál László (Győr), Siklósi Vilmos (Zalaegerszeg), Drucker Tibor (Bp.), Sándor Tamás (Tatabánya), Weisz Péter (Debrecen). Örökös díszelnök Hídvégi György, az első társaság alapítója lett. A rendezvény a Budapest Klezmer Band koncertjével ért véget a szegedi zsinagógában, majd mintegy 300 fős vacsoraestet rendeztek a Hunguest Hotels Forrás Szállójában.

4. Az Oneg Sabbath Klubban Porscht Frigyes és Bán Linda tartott előadást magyarországi zsidó festőkről.

május 20.

1. A Keszthelyi Kastélymúzeumban Keresztény -Zsidó „Teológiai napot” tartottak. Czoma László múzeumigazgató megnyitója után Domán László főrabbi és Dobner Győző baptista lelkész tartott előadást. Fellépett a Goldmann Kórus Ádám Mária vezényletével.

2. Dobozen - ahol már egyetlen zsidó sem él, - az önkormányzat állította helyre a zsidótemetőt. A temetőben Szatmári János polgármester mondott beszédet, a Mazsihisz képviselőjében Moskovits Sándor, a Békéscsabai hitközség elnöke és Weisz Ferenc főkéntor koszorúzott. Virágot helyeztek el a temetőben a helyi pártok és köztisztviselők képviselői is.

3. Népes magyarországi küldöttség vett részt azon a jeruzsálemi történelem konferencián, amelynek témája: „Magyarország és a Szentföld – Magyar zsidók a századfordulón”. A magyar, amerikai és izraeli előadók közreműködésével tartott konferenciát Nathaniel Katzburg professzor tiszteletére rendezte az Izraeli Tudományos Akadémia, az MTA, a jeruzsálemi magyar követség és a Héber Egyetem az Izraeli Tudományos Akadémia és a Van Leer Intézet termeiben. Köszöntötte a konferenciát Pók Attila, az MTA Történettudományi Intézet igazgató-helyettese. Előadást

tartottak: Michael K. Silver, (Jeruzsálemi Héber Egyetem) „A palesztinában alapított első cionista településről”; Schweitzer József országos főrabbi „Nathaniel Katzburg és a magyar zsidó történetírás”; Prepuk Anikó (KLTE, Debrecen) „A magyar zsidó emancipációs törvények parlamenti vitáiról”; Haraszti György (Or-zse) Szabolcsi Miksáról, Kőbányai János Patai Józsefről, Karády Viktor /CEU/ „A zsidók részvételéről az erőszakos bűncselekményekben”; Hajdú Tibor (MTA) „A zsidók a Monarchia hadseregének tisztikarában”; Litván György (MTA) „A kulturális és a politikai identitás kérdéseiről”; Kövér György „Az asszimiláció gazdaságtörténeti vonatkozásairól”; Yehuda Don és Gyáni Gábor (ELTE) „A zsidóság szerepe a magyar modernizációban”; Frojimovics Kinga „A rabbi történetírók nagy nemzedéke”; Nathaniel Katzburg „Történetíróink és a történetírás” címmel.

május 21.

1. Megkezdődött a második világháborúban a svájci bankok által megkárosított holocaust túlélők kárpótlása az erre létrehozott 1,25 milliárd dolláros alapból.

2. Oláh György, magyar származású, Amerikában élő Nobel-díjas kémikus is megjelent azon az ünnepségen és kiállításon, amelyet a 12 magyar származású Nobel-díjas emlékére rendeztek a Budapesti Műszaki Egyetemen.

3. „Jom Jörusalajim” alkalmából B. Turán Róbert tartott előadást a Páva utcai körzetben.

május 24.

1. Konrád György író, a Berlin-Brandenburgi Művészeti Akadémia magyar elnöke Aachenben vette át a nemzetközi Károly-díjat az európai egységért kifejtett munkája elismeréséül. Konrád György ebből az alkalomból elmondott beszédét a Népszabadság 2001. május 26-i száma jelentette meg 21-24. oldalán „A harmadik tekintet” címmel. A díjátadáson a laudációt Roman Herzog korábbi német államelnök tartotta.

2. A Bálint Zsidó Közösségi Házban a Maccabi Sportegyesület kiállítást rendezett „Zsidó sportolók a XX. században” címmel.

május 27.

A lengyel katolikus egyház bocsánatot kért a zsidóktól a lengyel lakosság által hatvan évvel ezelőtt, Jedwabne-ban, a zsidók körében elkövetett mézszárlásért. A varsói gettó szélén álló „Mindenszentek templomában” József Glemp bíboros vezette a szertartást, jelen volt Michael Schudrich lengyel főrabbi, valamint a szejm elnöke és a lengyel külügyminiszter is. A Varsótól északra lévő kis faluban elkövetett tömeggyilkosságra az USA-ban élő lengyel emigráns, Jan Tomas Gross „Szomszédok” című, Lengyelországban 2000-ben megjelent könyve hívta fel a figyelmet. Gross bebizonyította a szemtanúk vallomásai alapján, hogy az 1600 áldozat életét nem a Gestapó, hanem a falu lakói, saját szomszédai oltották ki 1941. júliusában. A Népszava 2001. április 12-i számában Barabás T. János összeállítást jelentetett meg a Jedwabnéban elkövetett tömeggyilkosságról (11. p.). Ebben lengyel szerzők írásai olvashatók, köztük Adam Michnik „Jedwabne sokkhatása”, valamint Aleksandr Kwasnewski lengyel államfő nyilatkozata az áldozatok emlékének méltó megőrzéséről. A lengyel közvéleményt felkavarta és megosztotta a napfényre került újabb történelmi trauma. A HVG 2001. április 28-i számában Pályi András cikke jelent meg „A jedwabnei pogromról” (89-92. p.), a Népszava 2001. június 30-i számában Szász István, az ÉS 2001. július 13-i számában pedig Szécsi Éva foglalta össze a lengyel kormány és a katolikus egyház nem egészen önkéntes bocsánatkérésének hátterét „Jedwabne” című cikkében (11, illetve 9. p.). József Glemp bíboros bocsánatot kért ugyan a zsidóktól, de nem fogadta el a varsói főrabbi javaslatát a közös imádkozásra a holocaust 60. évfordulóján - emlékeztetett a szerző.

2. A Lauder Javne Közösségi Iskola templomában 14 kislányt avattak felnőtté Sávutot beköszöntöket. Az avató beszédet Raj Tamás főrabbi mondta, Balla Zoltán látta el a kántori teendőket. Köszöntötte az ünneplő közönséget Szeszler Anna főigazgató, Kardos Ágnes vallásnővér és Balla Margit tanárnő, grafikusművész.

május 28.

1. 93 éves korában meghalt Reményi Gyenes István író, műfordító.
2. Centenárium közgyűléssel kezdődött a Fészek Művész Klub százéves fennállásának ünnepség sorozata. Erre az alkalomra negyven művész ünnepi zászlót készített, az intézmény történetét megörökítő kiadványokat jelentettek meg, valamint dokumentumokból kiállítást rendeztek. A klubházat ebben az évben nyilvánították műemlékké.

május 30-31.

1. A Bundestag megszavazta a kényszermunkások kárpótlásának azonnali megkezdését a 10 milliárd márkás alapból. Az alapba mintegy 3100 vállalat fizetett, de nem jött össze az alap fele sem, csak 4,5 milliárd. A többit a szövetségi kormány pótolta ki.
2. Izraeli nagyvárosokban kétnapos üzletember találkozót rendezett az Izraeli - Magyar Kereskedelmi és Ipar Kamara. 2000-ben 270 millió dollárnyi izraeli tőke érkezett Magyarországra.

május 31-június 3.

Madridban tartotta konferenciáját a Zsidó Közösségek Európai Tanácsa /ECJC/. A több mint 40 ország 720 képviselője között Magyarországról 15 küldött volt jelen. A konferencia fő témája egy közös európai zsidó ernyőszervezet létrehozásának terve volt. A konferencia tiltakozását fejezte ki a svéd parlamentnek amiatt, hogy 2001 június 1-től megtiltotta a zsidó újszülött fiúk körülmetélését.

A Közép-Európai Egyetem (CEU) Jewish Studies programja számára közös ösztöndíjat alapítottak Csehország, Szlovákia, Magyarország és Lengyelország zsidó közösségei. Az egyenként 2-5 ezer dolláros támogatásból ösztöndíjakat létesítenek, a program vezetője Kovács András. Az ösztöndíjat az American Jewish Committee ösztöndíjával együtt osztják majd ki.

A Szombat 2001/5. számában Böröcz László készített interjút Fehér László festőművésszel "Csak személyes élményeimből tudok dolgozni..." címmel (28-30. p.) abból az alkalomból, hogy a művész alkotásaiból kiállítást rendezett a Vadnai Galéria. A tárlatot Várnai-Shorer Judit izraeli követ nyitotta meg. Ugyanebben a számban Dési János saját szentföldi utazása kapcsán dédnagyapjára, Adler Illés egykori főrabbiára emlékezik „Jeruzsálemi zárandoklat” című írásában (23-25. p.)

A Világosság 2001/április-májusi számában jelent meg Zygmunt Bauman tanulmánya „A holocaust szociológiai szempontból” címmel.

A Múltunk 2001/első számában Szita Szabolcs tanulmánya jelent meg „A Gestapo Magyarországon a német megszállás után” címmel.

Az Európai Szemle 2001/első számában jelent meg Paul Lendvai tanulmánya „A nemesség és a zsidóság sajátos összefonódása Magyarországon” címmel.

június hónap

június 1.

Az 2001. június 1-én megjelent ÉS 24 és 25 oldalán Vajda Mihály és Laczkó Miklós közölt kolumnás kritikákat Gyurgyák János „A zsidókérdés Magyarországon. Politikai eszmetörténet” című könyvéről.

június 2.

Székely Éva olimpiai úszóbajnokkal beszélgetett Szegvári Katalin a Budai Micve Klubban.

június 3-5.

Budapesten rendezte konferenciáját a Nemzetközi Zsidó Nőszövetség. A megnyitó előadást Gergely Judit professzor, a magyar tagozat elnöke tartotta. Köszöntötte a konferenciát Zoltai Gusztáv, a Mazsihisz ügyvezető igazgatója is.

június 5.

Vámos Tibor akademikust, a Magyar Auschwitz Alapítvány és Holocaust Dokumentációs Központ kuratóriumának elnökét 75. születésnapján a Mazsihisz székházban köszöntötték.

június 6.

1. A Magyar-Izraeli Baráti Társaságok Országos Szövetsége nevében Kovács László országos elnök és Sipőcz Ernő ügyvezető alelnök tett közzé a palesztin terrorizmust elítélő közleményt. (Megjelent az Új Élet 2001. június 15-i számában az első oldalon.) A közleményben részvétükről biztosították a Tel-Aviv-i és a netanjai bombamerénylet 18 halálos áldozatát és 115 sebesültjét. Hasonló tartalmú közleményt jelentettek meg más zsidó szervezetek is. Az aláírók között volt a Mazsihisz, a Bzsh, a Macisz, a Mazsike, a Keren Hayesod, a Muszoe és a B,nai B,rith is.

2. Szentendrén az egykori papírgyár épületében négymillió dolláros beruházással elkészült az izraeli tulajdonú gyémántcsiszoló műhely, ahol „Ékszermúzeum” és drágakő-bemutató is működik majd. A „Caprice International Hungary Kft” vezetője Arik Herman, a nyersanyagot Amszterdamból és Tel-Avívból hozzák.

június 8.

Az MTA Székházában Vermes Géza tartott előadást „Jézus változó arcai az Újszövetségben és azóta” címmel az Osiris Kiadó gondozásában a könyvhétre megjelent, azonos című könyve bemutatóján. A házigazda Glatz Ferenc, az MTA elnöke volt.

június 9.

1. Frigyesi Judit professzor tartott előadást a hagyományos zsidó liturgikus zenéről a Budai Micve Klubban.

2. A Népszabadság 2001. június 9-én megjelent „Hétvége” mellékletében Szócs László közölt írást Hannah Arendt és Martin Heidegger 1925-1975 közötti levelezéséről „Szerelem a kolera idején” címmel (29 p.). Az írás apropóját a levelezés német és francia nyelvű megjelentetése adta.

június 10.

Jeruzsálemben felavattak az egy éve Londonban elhunyt Benedikt Sándor ortodox rabbi síremlékét.

június 11.

1. 75 éves korában meghalt Fekete Sándor író, a Maesz egykori alelnöke.

2. Az M2 csatornán bemutatták Szántó Erika „A haza szolgálatában” című dokumentumfilmjét a magyarországi zsidók munkaszolgálatáról.

június 12.

A parlamentben elfogadták a volt egyházi ingatlanok tulajdoni helyzetéről szóló törvényt. Eszerint a jövőben csak kivételes esetekben kaphatnak az egyházak pénzügyi kártalanítást az ingatlanok természetbeni visszaszolgáltatása helyett.

június 13.

A Szim Salom Klubban (Csalogány u. 5.) Bürg Judit tartott előadást „Az 1897-es kongresszus hatása - Az ortodox és a neológ hitközségek szétválása Magyarországon” címmel.

június 15.

1. A Magyar ATV „Sajtóklub” című műsorának vendége Bayer Zsolt, a Duna TV közművelődési igazgatóhelyettese, Bencsik András, a „Magyar Demokrata” című lap főszerkesztője, Hollós János a Magyar Rádió aktuális műsorok főszerkesztője és Lovas István újságíró volt. A műsorban elhangzott nyíltan uszító, antiszemita kijelentések miatt nyolc zsidó szervezet - köztük a Mazsihisz, a Mazsike és a Füst Milán Szellemi Páholy - tiltakozó közleményt fogalmazott meg. A műsort kétszer megismételték. A Magyar MTV 2001. június 19-én nyilatkozatot tett közzé, melynek értelmében elismerte, hogy az élő adásban elhangzottak széles körben váltottak ki felháborodást, ezért a csatorna elnézést kér mindenkitől, akit a műsorban elhangzottak sértenek, vagy félelmet keltenek bennük. A csatorna vezetősége felszólította a műsor készítőit és szereplőit, hogy a jövőben tartózkodjanak a szélsőséges, rasszista kijelentésektől. Az Új Élet 2001. július elsejei számának 3. oldalán közülte a Mazsihisz és az ORTT levélváltását.

2. Az Új Élet 2001. június 15-i számának 3. oldalán a Magyar Auschwitz Alapítvány és Dokumentációs Központ tett közzé „Felhívást”, hogy a szervezet tevékenységét pártolók részben anyagi, részben az intézmény profiljába vágó dokumentumok, illetve tárgyi emlékek felajánlásával támogassák az alapítvány munkáját. A készülő Páva utcai a székházban állítandó holocaust kiállítást terveznek, amihez a francia kormány adománya már megteremtette a korszerű informatikai hátteret.

június 16.

Heller Ágnes a zsidó kulturális emlékezetről tartott előadást a Budai Micve Klubban.

június 17.

Zalaegerszegen a holocaust ötezer zalai áldozatára emlékeztek a volt zsinagóga épületében. Beszédet mondott Varga László, a megyei közgyűlés elnöke, valamint Siklói Vilmos a helyi hitközség elnöke. A gyászünnepségen megjelentek a zalai hitközségek, és a Mazsihisz képviselői, megyei önkormányzatok, vallási felekezetek és politikai pártok reprezentánsai. A város zsidó emlékhelyeinek megkoszorúzása után a zsidótemetőben Tordai Péter, a Mazsihisz elnöke mondott beszédet, majd ökumenikus istentisztelettel zárult a megemlékezés.

június 21.

A Mazsike Művészetet Kedvelők Köre a Ludwig Múzeumban megtekintette Köves Éva kiállítását Bálványos Anna művészettörténész vezetésével.

június 22.

A Budai Zsinagóga Dísztermében Singer Ödön főrabbit köszöntötték 85. születésnapja, és rabbivá avatásának 60-adi évfordulója alkalmából. Az ünnepségen a kile tagjai, és az ünnepelt tisztelőin kívül megjelent Tordai Péter, a Mazsihisz elnöke, Zoltai Gusztáv ügyvezető igazgató, valamint az Or-zse rektori tanácsa teljes létszámában. Az ünnepeltet Schőner Alfréd rektor és Varga Béla köszöntötték. A köszöntők szövegét közölte az Új Élet 2001.július 15-i számában (3. p.).

június 26.

1. A Francia Becsületrend lovagi fokozatával tüntették ki Schweitzer József országos főrabbit. A kitüntetést Paul Poudade francia nagykövet adta át budapesti rezidenciáján. Az ünnepségen a jelen volt az izraeli nagykövet férje társaságában, a Mazsihisz és a Bzsh vezetői, Deutsch Róbert a Budapesti Rabbiság igazgatója, Komoróczy Géza és Fröhlich Ida a magyarországi hebraisztika képviselői nevében. Augusztusban a francia Nemzeti Érdemrend lovagi fokozatával Lazarovits Ernő tüntették ki. Azon az ünnepségen a Mazsihisz vezetőin és a francia nagyköveten kívül jelen volt a pápai nuncius, a kanadai, a német, az izraeli és az EU nagykövet is. Megjelent Garami László, a Chevra igazgatója és Szenes Iván, a NÜB elnöke is. Az év végén kitüntetést vehetett át a Mazsihisz külügyi vezetője: a Német Szövetségi Köztársaság Érdemrendjének Nagykeresztjét is átadták Lazarovits Ernőnek.

2. A Mazsike Művészetet Kedvelők Köre a Ludwig Múzeumban megtekintette Herskó Judit kiállítását a művésznő kalauzolásával.

3. Az SZDSZ árnyákkuratóriuma nevében Haraszti Miklós szóvivő közleményben hívta fel a Magyar Rádió nem régen megválasztott elnökének, Kondor Katalinnak a figyelmét, hogy tegyen eleget a törvény előírásainak, és ne engedje, hogy folytatódjon az, ami a Vasárnapi Újság 2001. június 24-i adásában elhangzott. A műsorban Stiffner Gábor jegyzetében a zsidóság kollektív megbűntetését követelte "bűnössége és magyarellenessége" miatt. A Vasárnapi Újság ismétlődő törvénysértése miatt Haraszti felszólította az ORTT-t, hogy tartassa be a médiatörvény előírásait az uszító hangú műsorfolyam készítőivel szemben is.

június 27.

1. 71 éves korában meghalt Hegedűs B. András, a TIB és az 1956-os Intézet alapítója. A Rákoskeresztúri temetőben Göncz Árpád, Litván György történész és Mécs Imre búcsúztatták.

2. Az Országos Széchényi Könyvtárban lezárult az egyházi államosított könyvtári anyagok 1995 óta tartó visszaadása. A mintegy 30 ezer kötetnyi eredeti tulajdonosának visszaadott anyagból mindössze 20 kötetről bizonyosodott be, hogy zsidó hitközségek tulajdonai voltak.

június 30.

A Magyar Nemzetben Stier Gábor adott hírt arról a vitáról, amely Oroszországban Alekszandr Szolzsenyicin „Kétszáz év együtt, 1795-1995.” címmel frissen megjelent munkáját kísérte (32. p.). Szolzsenyicin nagyívű tanulmányában az oroszok és zsidók feszült viszonyának okait elemzi.

A Római Magyar Akadémián Benda Iván fotóművész izraeli képeiből nyílt kiállítás.

A Zsidó Gimnázium 1941-ben végzett növendékei hatvanéves érettségi találkozójukat tartották a Scheiber Sándor Gimnáziumban. Az egykor 47-es létszámú osztály a világ minden tájára szétszóródott növendékei közül 7-en jelentek meg a találkozón. Az öreg diákokat Korn Gábor igazgató, Lőwy Tamás főrabbi, az iskola vallási igazgatója, és Schweitzer József országos főrabbi köszöntötte.

A Budapesti negyed 2001/1-2 számában jelent meg Róka Enikő „Ernst Lajos gyűjteménye és az Ernst Múzeum”, valamint Mravik László tanulmánya „Budapest műgyűjteményei a két világháború között” címmel.